

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník desátý (1987) - č.8

.....

Dokument Charty 77 37 87 Setkání s australskou delegací	2
38 87 K možnostem cestování do ciziny	2
39 87 Dopis předsedovi komise Kongresu USA	5
Prohlášení občanům států Varšavské smlouvy	5
40 87 Dopis mírovým aktivistům v NDR	6
K dokumentu Charty 77 36 87:	
Příloha: Právní úprava cestování čs.občanů do zahraničí (M.Dymáček)	6
K dokumentu Charty 77 o právní úpravě cestování čs.občanů do zahraničí (P.Uhl)	8

Sdělení VONS č.641 (Soudní řízení s O.Formanem)	9
č.642 (Tr.řízení proti O.Formánovi zastaveno)	10
č.643 (Rozsudky nad dvěma slovenskými kněžimi potvrzeny)	10
č.644 (V.Červeň uvězněn)	10
č.445 (Obžaloba v tr.věci proti S.Berkovi a spol.)	11
č.646 (P.Pospíchal na svobodě)	11
č.647 (F.Adamík u nejvyššího soudu)	12
č.648 (Bratři Wonkové odsouzení)	12
č.649 (J.Wonka propuštěn na svobodu)	14
č.650 (Pozitivní vývoj v tr.věci proti ing.T.Hradílkovi a spol.)	15

Jiří Vančura: Na mírovém semináři ve Varšavě	16
Výstava neoficiálních výtvarníků	18
Plzeňské hnutí PUNK se obrací na prezidenta republiky	19
Z materiálů FIDH	20
V samizdatu nově vyšlo...	20

Krátké zprávy (Názory - O odpiračích ve Slovinsku - Letošní konvent END	
K semináři WiP - Ve věci M.Kellera - Rozloučení s M.Růžičkovou - Fotbalové utkání TJ Sokol Šonov-Underground -	
Dopis J.Šimsy redaktorovi RP J.Klimentovi - Dopis J.Hrudky herci M.Kopeckému - K týrání ve vězení - Memorandum	
kardinála Tomáška - Nová stížnost V.Žufaně	22-26

Luboš Vydra: Krátkovlasý apartheid	27
------------------------------------	----

.....

Datum posledního textu zařazeného do tohoto čísla: 4.6.1987

.....

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2

Charta 77|37|87 Setkání s australskou delegací

Australský ministr zahraničí pan William G. Hayden, který je v těchto květnových dnech na oficiální návštěvě v Československu projevil přání setkat se také s několika představiteli Charty 77. S panem Ralphem Seccombem, chargé d'affaires australského velvyslanectví ve Varšavě, které zastupuje zájmy Austrálie i v ČSSR, bylo dohodnuto, že se ministr W.G. Hayden setká dne 17.5. s osmi až desíti představiteli Charty 77 v bytě jednoho z nich. Pan ministr později rozhodl, že po tomto setkání pozve všechny jeho účastníky na večeři do jedné pražské vinárny. Setkání se uskutečnilo, ale pan ministr Hayden se ho nezúčastnil.

Zúčastnili se ho z australské strany pan Michael Costello, vedoucí oddělení ministerstva zahraničí pro Evropu, Ameriku a severní Asii, dále slečna Jili Courtneyová, poradkyně ministra zahraničí a slečna Janet Phillipsová, třetí tajemnice australského velvyslanectví. Tito členové doprovodu omluvili nepřítomnost pana ministra tím, že nechtěl riskovat neúspěch svých oficiálních jednání o spojování rodin, a že mu bylo panem ministrem Chňoupkem naznačeno, že setkání s představiteli Charty 77 by mohlo úspěch těchto jednání ohrozit. Zástupci Charty 77 Jan Litomiský, Libuše Šilhánová, Josef Vohryzek, Václav Benda, Jiří Dienstbier, Václav Havel, Václav Malý, Martin Palouš a Radim Palouš vzali toto vysvětlení na vědomí a během odpoledního setkání i potom během večeře tlumočili doprovodu ministra Haydena své názory na stav dodržování lidských práv v ČSSR a na některé další společenské problémy. Přitom vyjádřili také svůj názor, že veřejná setkání tohoto druhu ve skutečnosti neohrožují jednání zahraničních představitelů s představiteli čs. vlády, ale naopak mohou přispět k vzájemnému objasnění stanovisek a k podpoře oprávněných požadavků v oblasti lidských a občanských práv.

Praha 17.května 1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

*

Charta 77|38|87 K možnostem cestování do ciziny

Předsedovi vlády ČSSR, předsedovi Federál.shromáždění, ministroví vnitra ČSSR

K problematice cestování do zahraničí se Charta 77 vyslovila už mnohokrát. Učinila tak již ve svém základním prohlášení před více než deseti lety. V březnu 1979 vydala k těmto otázkám podrobný dokument. Na rozpory mezi praxí a současnými předpisy na straně jedné a Mezinárodním paktem o občanských a politických právech na straně druhé upozornila v loňském dokumentu "K desátému výročí přijetí mezinárodních paktů o lidských právech", naposledy pak v dokumentu č.36, jímž zveřejnila příkladnou zkušenost neúspěšných žádostí Michaela Dymáčka o cestu do Dánska.

Na neutěšený a právně rozporuplný stav v této oblasti reaguje Charta 77 velmi často. Celá oblast vyřizování zahraničních cest patří totiž k těm, kde si státní orgány nejvíce osobují právo - a to v rozporu se závazky, které převzaly přistoupením k paktům o lidských právech a k helsinskému procesu - svévolně rozhodovat o člověku jako o svém poddaném a znásilňovat jeho svobodu.

Za deset let trvalého upozorňování na právní, materiální a morální aspekty porušování základních občanských práv v oblasti cestování do ciziny nedošlo téměř k žádným změnám k lepšímu. V rozporu s čl.12 a čl.2 odst.1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech odsuzují čs.soudy dále tisíce lidí do vězení za tzv.trestný čin opuštění republiky. Pro tento dokonaný trestný čin nebo pro přípravu k němu či pokus o něj byly k nepodmíněným trestům odnětí svobody v roce 1980 odsouzeny 3 274 osoby, z čehož 2 503 (77 %) v nepřítomnosti; jim se odchod ze země podařil. V roce 1984 to byly už 4 362 osoby, z čehož 3 124 (72 %) v nepřítomnosti. Téměř 75 % uložených trestů bylo přitom delších než jeden rok.

Nebyl zásadně vyřešen žádný ožehavý problém z oblasti cestování do ciziny, ať už jde o některé sporné problémy navštěvování blízkých či vzdálenějších příbuzných v cizině, o svobodné cestování do většiny zemí světa, o výjezdní doložky, o devizové přísliby, o problémy emigrace, o zbavování státního občanství, o vystěhování apod. Orgány pasů a víz ministerstva vnitra rozhodují o udělování cestovních dokladů a jejich odnímání podle zákona č.63/65 Sb. a vládního nařízení č.114/69 Sb. Ve výčtu důvodů se na prvním místě uvádí, že vydání dokladu je možno občanu odepřít, jestliže jeho "cesta do ciziny by nebyla v souladu se státními zájmy". Nikdo se přitom ani neobtěžuje onen důvod "nesouladu se státními zájmy" - který je v rozporu s článkem 12 a článkem 2 odstavec 1 citovaného paktu - nějak upřesňovat. A tak jsou - stejně jako před deseti lety - rozhodnutí správního orgánu žadatelem věcně nenapadnutelná. Odvolací řízení se pak stává pustou formalitou. Za oním "státním zájmem" se může skrývat nejenom netečnost k oprávněným zájmům občanů byrokratická nadřazenost, ale i msta a případně snaha potrestat občana za jeho kritické postoje.

K této chronické chorobě čs.státní praxe se tentokrát vracíme proto, že jsme se setkali s několika případy stupňované diskriminace, kterou právně rozporný a mnohdy bezprávný stav umožňuje.

Uvedeme pět případů.

Náčelník obvodní správy SNB - oddělení pasů a víz v Praze 2 rozhodl dne 4.1.1987, že čtrnáctileté studentce Martě Bendové nebude vydán cestovní doklad k cestě do NDR. Odůvodnil to pouze povšechným odvoláním se na citovaný zákon a vládní nařízení a tím, že prý "není v souladu se státními zájmy ČSSR, aby nezletilá byla v současné době držitelkou cestovního dokladu a cestovala do ciziny". Naprosto stejné odůvodnění pak čteme i v rozhodnutí nadřízeného orgánu z 2.2.1987, tj.náčelníka správy SNB hl.města Prahy a Středočeského kraje, odboru pasů a víz, který rozhodnutí nižšího orgánu potvrdil. Marta Bendová se měla zúčastnit týdenního školního lyžařského výcviku v rámci svého studia na gymnáziu. Studuje tam i němčinu, a proto má její třída navštěvovat NDR. Lyžařský výcvik, jehož se jako jediná ze třídy nesměla zúčastnit, probíhal v Oberwiesenthalu v Krušných horách, ve vzdálenosti asi 2 km od státní hranice mezi ČSSR a NDR. Marta Bendová - a to je zřejmě jediný důvod zamítnutí její cesty - je dcerou dr.Václava Bendy, aktivního signatáře a bývalého mluvčího Charty 77, rovněž člena Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, který byl pro činnost ve VONS čtyři roky vězněn. Nutno dodat, že orgány SNB, které ve věci rozhodovaly, byly s povahou a účelem zamýšlené cesty seznámeny.

Druhý případ se týká dokonce chronicky nemocného invalidního dítěte, a to devítiletého syna dr.Jána Čarnogurského, katolického aktivisty z Bratislavy. V dubnu 1986 byl Petr Čarnogurský navržen odborem zdravotnictví při Národním výboru v Bratislavě na klimatickou přímořskou léčbu v Jugoslávii, které se měl zúčastnit ve skupině nemocných dětí bez doprovodu rodičů, ale na jejich náklady (v ceně 5 000 Kčs), a to v červenci 1986. S potvrzením Ústavu národního zdraví a Národního výboru v Bratislavě požádal otec oddělení pasů a víz v Bratislavě IV o vydání cestovní doložky pro svého syna. Toto oddělení však rozhodnutím z 19.5.1986 nejen že odmítlo vydat nemocnému Petrovi cestovní doložku, ale zároveň mu odebralo cestovní pas s odůvodněním, že není v souladu se státním zájmem, aby odjel na léčení v Jugoslávii. Zmíněné oddělení odebralo navíc cestovní doklady i dalším dvěma dětem dr.Jána Čarnogurského. Také na jeho odvolání proti odmítnutí cestovní doložky odpovědělo zmíněné oddělení záporně. Rovněž žádost dr.Jána Čarnogurského z 10.6.1986 adresovaná ministroví vnitra ČSSR, ani dopis oddělení státní administrativy ÚVKSS z 23.5.1986 nepřinesly žádoucí nápravu. Teprve po otcově audienci u ministra bylo chlapci - těsně před datem odjezdu - velmi potřebné léčení. (Dodáváme, že u chlapce jde o vrozenou poruchu zpracování žluče; o tzv.Crigler Najjarův syndrom. Toto onemocnění vyžaduje jednak léčbu léky, jednak speciální ozařování, v létě se doporučuje pobyt v oblastech s vysokou intenzitou slunečního záření.)

Třetí je případ šestatřicetiletého dr.Martina Palouše, který byl jako signatář a mluvčí Charty 77 pozván v září 1986 na mírový seminář do Kodaně. Aby se mohl

tohoto setkání zúčastnit, požádal ministra vnitra o urychlené vyřízení výjezdní doložky do Dánska. Poté byl pozván na příslušné oddělení pasů a víz, bylo mu sděleno, že jeho žádosti nebude vyhověno a zároveň mu byl odebrán cestovní pas. Martin Palouš tedy nemůže - podobně jako velká část signatářů Charty 77 - cestovat do žádné cizí země, tedy ani do NDR či Maďarska.

Čtvrtý je rovněž výmluvný případ signatářky a bývalé mluvčí Charty 77 Jany Sternové. Této šestašedesátileté důchodkyni byla už mnohokrát zamítnuta žádost o cestovní pas, když chtěla navštívit hrob svého bratra. Jana Sternová je totiž sestrou válečného letce-navigátora 311.čs.perutě britského královského letectva Aloise Volka, který v roce 1945 tragicky zahynul nad Azorskými ostrovy. Sama paní Sternová byla za války spolu s matkou vězněna jako rukojmí za svého bratra v internačním táboře. Její otec byl popraven v Plötzensee v roce 1943. Teprve po dvanácti letech ustavičných žádostí byl Janě Sternové vystaven cestovní pas. Poté, co její dcera Vladka emigrovala v roce 1979 do USA, požádala paní Sternová o výjezdní doložku. Její opakované žádosti o vyřízení cesty za dcerou jsou ale rovněž soustavně zamítány.

Poslední případ je ze Vsetína. Zní to až nepravděpodobně, ale v novinách Nové Valašsko (orgán OV KSČ) z 24.12.1986 je možno číst doslova: "Vzhledem k tomu, že i z našeho okresu byly vráceny hraničními orgány osoby, které patří do kategorie vlasatců, nebudou oddělení pasů a víz vydávat pasy těm občanům, kteří mají na fotografiích i ve skutečnosti příliš dlouhé vlasy, (i když mají takové fotografie v občanském průkazu). Je třeba si uvědomit, že občanský průkaz slouží především k prokazování totožnosti v ČSSR, ale s cestovním pasem cestuje náš občan do zahraničí, kde má svým jednáním a vystupováním důstojně reprezentovat ČSSR. Nebudeme tedy povolovat výjezd osobám, které svým oblečením nebo celkovým zevnějškem chtějí napodobovat nebo dokonce předejnat různé negativní vzory v zahraničí." - V textu se na jiném místě uvádí, že osoba na fotografii do cestovního pasu musí být ve společenském oděvu.

Tak zní oznámení oddělení pasů a víz okresní správy SNB Vsetín; toto oznámení podepsal mjr.Alois Vaněk. Je samozřejmé, že apriorní požadavek "důstojného reprezentování" naší republiky občanem cestujícím do zahraničí, vznesený orgány SNB ve Vsetíně, nemá žádnou oporu ani v současných, citovanému paktu odporujících právních předpisech. Oddělení pasů a víz prostě svévolně vydalo vlastní právní normu, která nemá oporu v ničem. Protože jevy tohoto druhu nejsou zatím v Československu předmětem satiry a Dikobraz se těmto tématům také nevěnuje, je nutno je brát vážně, už vzhledem k jejich důsledkům. Proto na ně také upozorňujeme.

Obracíme se znovu na nejvyšší ústavní orgány ČSSR, aby přistoupily k celkovému řešení právní problematiky cestování do ciziny včetně zrušení trestného činu opuštění republiky, a aby právní normy upravující tuto problematiku byly uvedeny do souladu s ustanoveními Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

Je v naléhavém celospolečenském zájmu, aby se takové případy, jako jsou tyto právě uvedené, už nemohly opakovat. Zmíněná diskriminační opatření považuje Charta 77 za zvláště nepřijatelná v době, kdy problémy cestování do ciziny jakož i emigrace jsou v sousedních státech sovětského bloku řešeny uspokojujivěji nebo alespoň tato problematika přichází na pořad dne a dochází k dílčím úpravám, jako je tomu v NDR.

Praha 26.5.1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

Charta 77/39/87 Dopis předsedovi komise Kongresu USA

Steny H. Hoyer, předseda Komise pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
Kongres Spojených států
Washington, D.C., 20515, USA

Vážený pane Hoyere,

dostali jsme od Vás - Žel vinou nepříznivých okolností opožděně - výbornou knihu nazvanou Implementation of the Final Act on the Conference on Security and Cooperation in Europe: Eleven Years after Helsinki Report submitted to the Congress of the United States by the Commission on Security and Cooperation in Europe - November 1986. *|

Chceme Vám svým dopisem poděkovat za tento výtisk. Důkladnost a porozumění pro problematiku občanských práv, s jakým byla zpráva vypracována, jsou pro nás velkým povzbuzením.

Zmíněná kniha je dokladem, že naše snaha zaznamenávat případy porušování občanských a lidských práv a vyjadřovat se k plnění helsinského Závěrečného aktu v Československu má mezinárodní význam a odezvu.

Také my doufáme, že naše vzájemné styky budou pokračovat.

Přejeme Vám, Vaším spolupracovníkům a celé Komisi pro bezpečnost a spolupráci v Evropě dříčící úspěchy v plnění velkých a obtížných úkolů, které jste si předsevzali.

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

*| Uskutečňování zásad Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě: jedenáct let po Helsinkách - zpráva předložená Kongresu Spojených států Komisi pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, listopad 1986. (pozn.red.)

*

Prohlášení občanů států Varšavské smlouvy

Vzhledem k přetrvávající hroživé konfrontaci bloků považujeme se jako občané států varšavské smlouvy odpovědní zejména za to, aby byl snaze o světový mír dán trvalý charakter. Přes mnoho návrhů na odzbrojení, předložených také vládami našich zemí, není reálné snížení obrovských armád s jejich zbrojním potenciálem v dohledu. Proto chceme posílit společnou základní práci za mír, lidská a občanská práva v našich zemích. Zasazujeme se o ústavní záruky následujících zásad:

- Právo na odepření vojenské služby, ať už z pohnutek náboženských, sociálních nebo politických.
- Vytvoření náhradní civilní služby, která není používána pro vojenské struktury.
- Žádná vojenská služba pro ženy.

Výcvik bez předvojenských cvičení a vojenské propagandy.

Právo všech občanů odpřít práci pro vojenské účely.

Zákaz použít armádu a polovojenské organizace k řešení společenských konfliktů.

Nepoužít armády smluvních zemí proti jiné členské zemi k ovlivnění politického vývoje v této zemi.

Dokud se tyto zásady nestanou právoplatné, budeme o jejich prosazení usilovat se všemi důsledky, které pro nás osobně z toho plynou.

Berlín květen 1987

Iniciativa pro mír a lidská práva, NDR

*

Charta 77|40|87 Dopis mírovým aktivistům v NDR

Vážení přátelé,

dostali jsme Vaši výzvu k prohlášení občanů států Varšavské smlouvy a Váš návrh na veřejné vystoupení v průběhu Závodu míru. Během Závodu míru však bylo na přípravu vystoupení pozdě a kromě toho jsme měli pochybnosti o tom, je-li Závod míru v československých podmínkách vhodnou příležitostí k veřejné akci s cílem zaměřit pozornost občanů na otázky snížení zbrojení.

Prodiskutovali jsme také sedm bodů Vámi navrhovaného prohlášení občanů států varšavské smlouvy. Většina těchto bodů je nám velmi blízká. Některé z nich by se však v československých podmínkách minuly účinkem, např. bod požadující všeobecné odmítnutí vojenské služby pro ženy, jiné by zas bylo nutno formulovat přesněji.

Po setkání ve Varšavě, uspořádaném polskou skupinou Wolność i Pokój, kterého se účastnil také signatář Charty 77, jsme utvořili skupinu, která otázky míru a jejich spojitost s lidskými a občanskými právy, jakož i požadavky dodržování občanských práv v armádě a během prezenční služby soustavně zpracovává.

V Praze dne 3.6.1987

S přátelskými pozdravy

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

*

K dokumentu Charty 77|36|87

V minulém čísle Infochu jsme zveřejnili dokument Ch 77|36|87 z 14.5.1987 "O právu cestovat (zkušenost Michaela Dymáčka)". Součástí dokumentu Charty byla i příložená dokumentace "Naše žádosti o výjezdní doložky k cestě do Dánska", kterou zpracoval Michael Dymáček. Mluvčí nás požádali, abychom uvedli jejich poznámku k textu M.Dymáčka; zní: "Stanovisko Michaela Dymáčka předkládáme, aniž bychom se vyjadřovali k právní argumentaci v něm uvedené".

Kromě toho dodatečně zveřejňujeme text "Právní úprava cestování čs.občanů do zahraničí", jehož autorem je rovněž M.Dymáček a který je přílohou (v pořadí druhou) dokumentu Ch 77|36|87. Zveřejňujeme zároveň námítku Petra Uhla proti tomuto Dymáčkovu textu.

Příloha: Právní úprava cestování čs.občanů do zahraničí

I. Po věcné stránce upravují cestování čs.občanů do zahraničí zejména tyto právní předpisy (chronologicky):

- zák.č. 63|1965 Sb. o cestovních dokladech
- vládní nař.č. 114|1969 Sb.
- vyhl.č. 44|1970 Sb., kterou se provádí zák.č. 63|1965 Sb.
- vyhl.č. 120|1976 Sb. (Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech; dále jen stručně pakt 1 a 2).

II. Řízení týkající se vydávání dokladů k cestám do zahraničí, je správním řízením ve smyslu zák.č.71|1967 Sb. o správním řízení (spr.ř.); tento zákon tedy upravuje procesní stránku řízení.

III. Po věcné stránce spočívá právní úprava cestování čs.občanů do zahraničí na dvou zásadních principech:

- čs.občan má na cestování do zahraničí nezadatelné právo
- toto právo lze omezit jen z určitých důvodů, které jsou taxativně jmenovány.

V zák.č.63|1965 Sb. jsou uváděny v §4 odst.1 písm.a až d celkem čtyři důvody, pro které může (ale nemusí) být vydání cestovního dokladu odepřeno; pod písm.a se zde uvádí, že vydání cest.dokladu může být odepřeno občanům, jejichž cesta by nebyla v souladu se státními zájmy.

Vládní nařízení č. 114|1969 Sb., které bylo svého času výslovně vydáno jako opatření přechodného charakteru, konkretizuje ustanovení §4 odst.1 písm.a zák.č. 63|1965 Sb. tak, že vydání cestovního dokladu může z tohoto důvodu být odepřeno,

je-li cesta do ciziny v rozporu s ochranou bezpečnosti státu, vnitřního pořádku, veřejného zdraví nebo morálky, a dále jde-li o cestu: a) do států, s nimiž ČSSR neudrhuje diplomatické styky, b) k návštěvě čs.občana, který je v zahraničí bez povolení čs.úřadů, c) občana, proti kterému je veden výkon rozhodnutí pro neplnění vyživovací povinnosti, apod., d) občana, jehož jednání nasvědčuje, že hodlá zůstat v cizině déle, než mu bude povoleno, e) která není devizově kryta, f) bez příslibu deviz, s výjimkou cest za příbuznými v pokolení přímém, sourozenci a manžely, nejde-li o případ uvedený pod písm. a) až d).

V prováděcí vyhlášce č. 44/1970 ve znění dalších změn a doplnění se mj. uvádí, co vše je třeba předložit k žádosti o vydání cestovního dokladu: výpis z rejstříku trestů, souhlas zaměstnavatele, resp.národního výboru, atd.

V paktu 1 se stanovuje, že každý může svobodně opustit svou zemi, i svou vlast, přičemž nikdo nesmí být svévolně zbaven práva vstoupit do své vlastní země: z těchto obecných formulací je zřejmé, že tyto zásady pokrývají jak právo na cesty do ciziny v běžném smyslu, tak i právo emigrační. Právo vycestovat může být podle výslovného ustanovení paktu 1 omezeno jen zákonem, a to jen z důvodů nutných pro ochranu národní bezpečnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví nebo morálky, nebo práv a svobod druhých, a která jsou v souladu s ostatními právy uznanými v tomto paktu; neuvádějí se žádné důvody, které by umožňovaly zákaz vstupu do vlastní země - každý takový zákon je tedy ve smyslu paktu 1 zákazem svévolným.

Vzhledem k tomu, že součástí paktu 1 je bezpodmínečný a s okamžitou účinností platný závazek, že signatářský stát bude respektovat veškerá práva paktem uznaná, pak od 23.3.1976 platí, že použití a výklad všech existujících právních norem nesmí být s ustanoveními paktu 1 v rozporu. Je třeba znovu podtrhnout, že platnost těchto závazků je bezpodmínečná a okamžitá a další závazek stanovený paktem 1 a sice, že signatářský stát podnikne v souladu se svými ústavními postupy nutné kroky, aby schválil taková zákonodárná nebo jiná opatření nutná k tomu, aby byla uplatněna práva zde uznaná, je především logickým doplněním závazku předchozího, jímž se sleduje na výsost praktický účel odstranění jakýchkoliv nedůsledností v jednotlivých specifických oblastech existujícího práva. V žádném případě nelze ze skutečnosti, že některá z těchto zákonodárných opatření nebyla dosud provedena, vyvozovat závěr, že příslušná práva uznaná paktem 1 jsou suspendována ve prospěch právní situace či jejího výkladu z doby před 23.3.1976. Poznamenejme ještě, že závazky paktu 2 platí obdobně, s tím rozdělem, že se umožňuje, aby kroky potřebné k uskutečnění těch práv, které vyžadují hospodářská či jiná technická opatření přesahující momentální možnosti signatářského státu, byly realizovány postupně.

Odtud tedy vyplývá, že ustanovení §4 odst.1 písm.a zák.č. 63/1965 Sb., která bylo předtím nutné používat s ohledem na úvodní omezení vl.nař.č. 114/1969 Sb., lze po 23.3.1976 použít jen ve smyslu omezení povolených paktem 1. Obdobně je tomu ovšem i s ustanoveními, která jsou v §4 odst.1 zák. o cest.dokladech uvedena pod písm.b až d. Ustanovení vl.nař. 114/1969 Sb. nelze použít vůbec, neboť vládní nařízení není zákonem a navíc platí, že důvody uvedené zde ad a až f vesměs překračují rozsah omezení ustanovených v paktu 1. Obdobná situace nastává i v souvislosti s vyhl.č. 44/1970 Sb., která rovněž nemá formu zákona a jejíž některá ustanovení také přesahují rámec omezení stanovených paktem 1 (např.požadavek na souhlas s cestou ze strany zaměstnavatele, resp.národního výboru - takový požadavek by bylo možno stanovit jen formou zákona, v němž by bylo zakotveno, že tento souhlas mohou tyto instituce občanu odmítnout, jen pokud je to v souladu s omezeními stanovenými paktem 1).

Je potěšitelné, že tomuto výkladu nestojí v cestě žádná překážka ve formulaci ustanovení právních norem platných před 23.3.1976: ustanovení §4 odst.1 zák.č. 63/1965., jakož i ustanovení vl.nař.č. 114/1969 Sb. mohou, ale nemusejí být používána - nic tedy nebrání, aby se po 23.3.1976 vl.nař.č. 114/1969 Sb. jakožto zcela neadekvátní přestalo v praxi vůbec používat a ustanovení §4 odst.1 zák.č. 63/1965 Sb. byla až do vydání nového zákona používána výhradně jen v souladu se závazky vyplývajících z obou paktů.

K dokumentu Charty 77 o právní úpravě cestování čs.občanů do zahraničí

Mluvní Charty 77 vydali dne 14.5.1987 dokument "O právu cestovat" (Zkušenost Michaela Dymáčka); součástí dokumentu je příloha, kterou rovně vypracoval Michael Dymáček, nazvaná "Právní úprava cestování čs.občanů do zahraničí". Text, je věnován právnímu chaosu, který panuje v oblasti vydávání cestovních dokladů. Chaos je vždy obtížné zmapovat; M.Dymáček, který např.ve svém textu "K našim žádostem o výjezdní doložky k cestě do Dánska" zveřejněném týž dokumentem Charty 77 prokázal, že se dobře vyzná v právu a v problematice cestování do ciziny, nevyjádřil svou přílohou bohužel to podstatné: naprostou politickou účelovost vzájemně rozporných právních předpisů a historický kontext jejich vzniku. Případný rozbor měl vyjít z faktu, že vládní nařízení z r.1969 bylo formulováno jako fíkový list zákona z roku 1963, neboť tehdyv roce 1969, byl již znám text později přijatého paktu (přijat byl v roce 1976) a poměry byly ještě tak "liberální", že úřady pociťovaly nutnost jakési právní úpravy. Proto se do tohoto nařízení přebírají - se signifikantním rozdílem "bezpečnost státu" oproti "národní bezpečnost" - formulace paktu, ovšem bez jakéhokoliv zpřesnění, které právě pakt (po zákonu, nikoliv po vyhlášce) vyžaduje. Vládní nařízení pochopitelně zákon z r.1963 neruší; ačkoliv jeho smyslem by mělo být zákon upřesnit, místo toho ho rozšiřuje a tím je celé právně pochybné.

Vzájemný poměr ustanovení paktu, zákona a vládního nařízení byl Chartou už jednou dobře zpracován, a to v dokumentu č. 15 z ledna 1978. Byl tam rozbor jak právní situace okolo vydávání cestovních dokladů, tak ohledně zák.ust.podle §109 tr.z. Podle tehdejších zvyklostí se k textu dokumentu dříve než byl vydán vyjadřovalo mnoho signatářů Charty 77, neboť šlo o dokument postihující mnoho stránek života společnosti. Dopustil jsem se tehdy v jedné ze svých připomínek omylu, stejného, jakého se dopustil dnes M.Dymáček. Uvedl jsem tehdy, že v zákoně je napsáno, že z uvedených důvodů občanovi může být odepřeno vydání cestovního dokladu, a že mu tedy nemusí být odepřeno, i když takový důvod zde je a úředník oněm ví. Stačilo by, myslel jsem si tehdy jako M.Dymáček, dnes, aby státní orgány s ohledem na ustanovení paktu jako normy vyšší právní síly zákona prostě nepoužívaly; nebudou ho přitom ani porušovat, protože formulace "může" vyjadřuje fakultativnost jeho použití. Renomovaný právník, spoluautor tehdejšího dokumentu, mě tehdy poučil, že se mýlím. Před válkou, řekl mi, bylo v obdobných předpisech uváděno nikoliv "může", ale "smí". Znamenalo to - z hlediska občana, a zákon byl z jeho hlediska formulován, že v těchto taxativně uvedených případech (nešlo pochopitelně o státní zájem a ani o cestovní doklady, řeč je o typu formulace) správní orgán takto omezit občana smí, zatímco není-li jeden z uvedených důvodů, omezit ho nesmí. Po válce bylo slovo "smí" nahrazeno "může", které je méně jasné. Ale i ono vyjadřuje obligatornost postupu státního orgánu, je-li tu některý z uvedených důvodů a je-li orgánu znám. Myšlenku, že by státní orgán mohl postupovat libovolně, tj. v případech rozpoznání některého uvedeného důvodu by mohl jednou vydání cestovního dokladu odepřít a jindy neodepřít - tedy takovou myšlenku je třeba rozhodně odmítnout, neboť je vlastně popřením celého práva, založeného na rovnosti pře zákonem. Jakými kritérii by se přitom orgán řídil? M.Dymáček, pravda, nežádá nerovnost nebo diskriminaci, žádá, aby se zákona, konkrétně důvodu ad a ("státní zájem") a dalších důvodů přestalo všeobecně požívat "ve smyslu paktu". Jenže: pakt vypočítává možná omezení zcela rámcově a uvádí, že taková omezení jsou možná jen tehdy, stanoví-li je zákon. A tern je u nás nestanoví, nestanoví je vlastně ani vládní nařízení. Postup, který M.Dymáček správním orgánům doporučuje, je bludný kruh vedoucí právním chaosem stávajících předpisů. Řídě se jeho radou, rozhodoval by správní úředník naprosto libovolně, když zákona použije a kdy ne.

Výklad, že "může být odepřeno" znamená "je odepřeno tehdy a jen tehdy", je logický: opačný výklad by znamenal právní libovůli. A proti stávající libovůli a chaosu nelze vystupovat s požadavkem jiného chaosu. Ústavní orgány jsou prostě povinny zákony, nařízení, vyhlášky atd., které neodpovídají přijatému paktu, změnit. Je pravda, že než se to stane, mají podle paktu nedbat těch právních

norem (nižší právní síly), které jsou s paktem (s oběma pakty) v rozporu. Je zásluhou M.Dymáčka, že na to už dříve - viz Infoch 77|5|87 - upozornil. Takové nedbání norem nižší právní síly představuje ovšem rovněž porušení práva, sice menší než při nerespektování paktu, nicméně porušení. Nelze k němu vybízet jako ke schůdné cestě, jako k přijatelnému dlouhodobému stavu "až do vydání nového zákona", o němž předpokládáme, že je v nedohlednu. Takové úvahy a výzvy jsou iluzorní i proto, že každý úředník se musí v praxi především řídit předpisem nejnižším, tj.pokyny nadřízeného orgánu, prováděný vyhláškou, vládním nařízením. Zákon ani často nezná a o existenci paktu ani neví, koná svou práci podle platných předpisů. Zákonosti v této oblasti lze dosáhnout pouze změnou právních předpisů.

Má polemika s Michaellem Dymáčkem se může zdát akademická, stejně tak jako jeho výzva, aby státní orgány zákona nepoužívaly, protože ho tím prý nebudou porušovat. Neboť orgány se neřídí ani radami Michaela Dymáčka ani úvahami Petra Uhl a nadále pilně používají výrazně diskriminačního důvodu ad.a) (o "státním zájmu"), dokonce aniž by upřesňovaly, v čem ho spatřují, takže jejich rozhodnutí jsou právně nepřezkoumatelná. Pro právní vědomí má ale taková polemika svou důležitost, neboť nelze tolerovat rozšiřování právních bludů.

Je mi líto toho, že spěch a touha po množství snižuje (a ne pouze v tomto případě) kvalitu chartovních dokumentů; i toho, že odborné dokumenty nejsou předkládány k důkladné expertize více odborníkům (v daném případě právníkům) a ke kontradiktorním dokumentům není prakticky možnost se před jejich vydáním vyjádřit.

Petr Uhl

V Praze 24.května 1987

Sdělení výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, československé ligy pro lidská práva, člena Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.591.

Sdělení č.641 (Soudní řízení s Otakarem Formanem)

Prokurátorka okresní prokuratury v Náchodě, promovaná právnička Jana Vávrová, podla v březnu okresnímu soudu návrh na potrestání Otakara Formana, nar.16.10.1936, vychovatele učňovského střediska, bytem Náchod, ulice Elišky Krásnohorské č.275. Podle tohoto návrhu se měl O.Forman dopustit dvou přečinů proti zájmům socialistické společnosti v oblasti styku s cizinou §5 písm.b a písm.d zákona č.150/69 Sb. Jeden jeho přečin (písm.d) měl spočívat v tom, že loňského roku třikrát krátkodobě navštívil Polsko, přičemž na celním prohlášení uváděl, že cestuje do PLR a NDR, avšak cesty do NDR neuskutečnil. Druhého přečinu (písm.b) se měl dopustit tím, že při návratu z třetí cesty bez povolení dovážel větší množství náboženské literatury. Samosoudce, který má ve věci rozhodovat, s největší pravděpodobností nařídil hlavní líčení na středu 20.května 1987. Bude-li uznán vinným, hrozí Otakaru Formanovi trest odnětí svobody do šesti měsíců, peněžitý trest do výše 5 000 Kčs a propadnutí věcí. Jedná se o 22 ks Nového zákona a jednotlivé exempláře různých náboženských publikací, zpěvníků, svatých obrázků atp., které mu byly odňaty na hranicích. Nezávisle na výsledku soudního řízení byl již Otakar Forman postižen několika represivními opatřeními: v lednu t.r. u něj byla provedena prakticky bezvýsledná domovní prohlídka, při níž odňali jeden výtisk Nového zákona; v únoru dostal výpověď ze zaměstnání; dále musel zaplatit pokutu 500 Kčs, protože nebyla uznána jeho písemná omluva na předvolánku VB; v březnu mu byla zamítnuta žádost o vydání cestovního pasu.

Otakar Forman na svou obhajobu mj. uvádí, že Sekretariát pro věci církevní ministerstva kultury ČSR se podle vlastního sdělení nevýjadřuje k dovozu publikací pro jednotlivce a že tudíž požadované povolení ani mít nemohl. My k tomu dodáváme, že stíhání pro neuskutečnění cesty do NDR je zjevně pouhou záminkou, už proto, že se nad touto skutečností nikdo nepozastavil, dokud u O.Formana nebyla nalezena náboženská literatura. Pokud jde o dovoz literatury, vyžadovat pro něj povolení nemá oporu v zákoně a trestní stíhání takového dovozu je hrubým porušením svobod,

zaručených čs.ústavou a mezinárodními pakty o lidských právech. Vzhledem k okolnostem případu a nepatrnému množství odňaté literatury jde také o pozoruhodný československý příspěvek k helsinskému procesu a právě probíhající vídeňské konferenci.

V Praze dne 19.5.1987

*

Sdělení č.642 (Tr.řízení proti Otakaru Formanovi zastaveno)

Dne 20.5.1987 projednával samosoudce okresního soudu v Náchodě JUDr.Evžen Suchánek návrh okresního prokurátora na potrestání Otakara Formana pro dva přečiny proti zájmům socialistické společnosti v oblasti styku s cizinou (§51b a 51d zákona č.150/69 Sb.), jichž se měl dopustit tím, že z Polska dovážel menší množství náboženské literatury a že neuskutečnil turistické cesty do NDR, ač mu byly úředně povoleny (viz naše sdělení č.641). Po úspěšné obhajobě O.Formana nakonec sama JUDr.Navrátilová, zastupující okresního prokurátora v Náchodě, navrhla, aby celá věc byla postoupena celní správě pasů a víz k přestupkovému řízení. Soudce tomuto návrhu vyhověl a řízení podle zákona o přečinech zastavil. O.Forman si však proti usnesení soudu podal stížnost, v níž se domáhá úplného zproštění viny. O jeho stížnosti bude rozhodovat krajský soud v Hradci Králové.

Rozhodnutí soudu kvitujeme s povděkem a pokládáme je za alespoň částečné vítězství spravedlnosti a rozumu. Bohužel však tento výsledek nic nemění na skutečnosti, že Otakar Forman byl již vystaven celé řadě represí (viz naše minulé sdělení) a že je ohrožen dalšími represemi v rámci eventuálního přestupkového řízení - a to za skutek chvályhodný a občansky naprosto bezúhonný.

Praha 25.5.1987

*

Sdělení č.643 (Rozsudky nad dvěma slovenskými kněžími potvrzeny)

Senát krajského soudu v Košicích, jemuž předsedal JUDr.Štefan Petro, projednával dne 12.5.1987 odvolání katolického kněze a člena saleziánského řádu Štefana Javorského proti rozsudku okresního soudu v Popradě, jímž byl uznán vinným trestným činem maření dozoru státu nad církvemi a náboženskými společnostmi (§178 tr.z.) - viz naše sdělení č.291, 528, 628 a 635. K veřejnému zasedání se dostavilo asi čtyřicet přátel obžalovaného; nemáme k dispozici přesnější údaje o tom, do jaké míry jím byla přímá účast umožněna. Soud odvolání zamítl a rozsudek tím nabyl právně moci.

Dvašedesátiletý kněz Štefan Javorský bude tedy muset nastoupit osmiměsíční trest odnětí svobody v II., to je přísnější nápravně výchovné skupině, a to za údajné odsloužení jediné mše v soukromém domě. Komentáře netřeba.

Také krajský soud v Banské Bystrici zamítl odvolání ThDr.Ladislava Hanuse proti rozsudku okresního soudu v Liptovském Mikuláši, jímž byl uznán vinným stejným trestným činem, jehož se měl dopustit tím, že i po odchodu do důchodu příležitostně zpovídal věřící (viz naše sdělení č.631, 634). V tomto případě byl vynesena podmíněný trest odnětí svobody na jeden rok, takže osmdesátiletý L.Hanus prozatím nepůjde do vězení.

Praha 25.5.1987

*

Sdělení č.644 (Vladimír Červen uvězněn)

Student stavební fakulty SVŠT v Bratislavě Vladimír Červen se do letošního prvomájového průvodu vybavil šesti vejci, pravděpodobně zkaženými, která při procházení průvodu okolo tribuny hodil na osoby tam přítomné. Zasáhl jimi předsedu Slovenské národní rady Viliama Šalgoviče a zřejmě též předsedkyni Slovenského svazu žen a členku předsednictva ÚV KSS Elenu Litvajovou. Další účastníci průvodu mu v tomto počínání nijak nebránili. V.Červen se nepokoušel uprchnout a když byl krátce nato zadržen příslušníky SNB, prohlásil, že jeho čin byl konkrétním protestem proti některým lidem, kteří jsou natolik zkompromitováni, že nemají na tribuně co pohledávat. Pro dokreslení uvádíme, že V.Šalgovič sám veřejně

uvedl, že byl o invazi vojsk některých států Varšavského paktu do Československa dne 21.8.1968 informován s mnohahodinovým předstihem a že byl pověřen zajišťováním jejího pokojného průběhu. Jméno Eleny Litvajové se vyskytlo v souvislosti s korupční a rozkrádačskou aférou, kterou právě nyní projednává krajský soud v Bratislavě jako trestní věc proti Babinskému a spol. V.Červěn byl vzat do vazby a je stíhán pro trestné činy hanobení republiky a jejího představitele (§103 tr.z.) a výtržnictví (§202 tr.z.).

Zajisté nemůžeme schvalovat formu protestu, kterou V.Červěn zvolil. Shledáváme však naprosto nepřiměřené, že mu za tento čin hrozí trest odnětí svobody až do dvou let. Také uvalení vazby je v tomto případě jen stěží zákonně zdůvodnitelné. Ustanovení podle § 103 trestního zákona chrání čelné představitele republiky před hanobením "pro výkon jejich pravomoci nebo vůbec pro jejich činnost v životě politickém", proto se ve smyslu vlastního prohlášení V.Červěna a výše konstatovaných faktů o postižených osobnostech zdá toto ustanovení trestního zákona prakticky nepoužitelným. Konečně se domníváme, že by státní moc měla k narůstajícím projevům občanské nespokojenosti přistupovat daleko odpovědněji, nebagatelizovat je cestou represí a kriminalizace. Ten, kdo se může svobodně vyslovit, zpravidla nehází shnilá vejce. O formách soužití mezi společenstvím a mocí však rozhoduje především moc: a zatím v tomto ohledu prokazuje jen málo porozumění a dobrévůle.

Praha, 26.5.1987

*

Sdělení č.645 (Obžaloba v tr.věci proti Stanislavu Berkovi a spol.)

Jak jsme již oznámili (viz sdělení č.622), bylo pět mladých lidí v listopadu loňského roku obviněno z trestních činů útoku na veřejného činitele a výtržnictví, jichž se měli dopustit při konfliktu s příslušníky VB, kteří provedli zásah proti oslavě svatby v Bělči nad Orlicí v okrese Hradec Králové. Uvedli jsme, že zásah byl nepřiměřený, příslušníci SNB svatebčany bili a celý konflikt byl zřejmě vyvolán, protože všichni svatebčané patří k hnutí PUNK. Okresní prokurátor v Hradci Králové JUDr. Vladimír Půhoný podal v této trestní věci dne 8.4.1987 okresnímu soudu obžalobu, jíž žaluje Stanislava Berku, nar.8.11.1965, železničního dělníka v Javorníku, Víta Tichého, nar.12.3.1964, dělníka v čs.státních lázních v Jeseníku, Romana Šubu, nar.10.5.1968, číšníka v Žamberku, Milana Šupolu, nar.16.2.1969 dělníka Železničního stavitelství závod Praha a mladistvého Kamila Petrovického, nar.25.2.1970; měřiče zboží v n.p.Perla Ústí nad Orlicí, že se při zmíněném konfliktu s Veřejnou bezpečností dopustili trestných činů útoku na veřejného činitele podle § 155 odst.1 písm.b a § 156 odst.2 trestního zákona a trestného činu výtržnictví podle § 202 odst.1 trestního zákona. I když všichni obvinění popřeli, že by se žalovaného jednání dopustili, vychází obžaloba z výpovědi příslušníků VB, kteří prováděli zásah. Prokurátor předem navrhuje "konat proces za účasti organizované veřejnosti".

Podle nepotvrzených zpráv se má hlavní líčení v této trestní věci konat u okresního soudu v Hradci Králové dne 28.května 1987. Všichni obvinění jsou na svobodě. Hrozí jim tresty do tří let.

V Praze, 26.5.1987

*

Sdělení č.646 (Petr Pospíchal na svobodě)

Dne 18.května 1987 byl z věznice v Brně-Bohunicích propuštěn člen našeho výboru Petr Pospíchal, vězněný od 22.1.1987 jako obviněný z trestného činu pobuřování, resp.podvracení republiky, jehož se měl dopustit navazováním kontaktů s polskou opozicí, rozšiřováním polské nezávislé literatury v Československu, rozšiřováním periodika Informace o Chartě 77 a spoluprací s jeho redakcí a dále navazováním styků s čs.emigranty. V různých zemích Evropy, zvláště pak v Polsku a Československu, projevíli jednotlivci, skupiny i instituce s Petrem Pospíchalem solidaritu. K jeho propuštění na svobodu tyto četné protesty rozhodně přispěly; děkujeme proto všem, kteří pozvedli svůj hlas na obranu mladého člověka, který věnuje své úsilí polsko-československé solidaritě a spolupráci. Trestní stíhání proti Petru Pospíchalovi nadále trvá, současná právní kvalifikace

stíhaného jednání se zjišťuje. Přátelé Petra Pospíchala by měli nadále požadovat zastavení trestního řízení, protože soudní proces s ním by byl sám o sobě dalším represivním krokem proti těm, kteří v různých evropských zemích usilují o mezinárodní vzájemnost a spolupráci.

*

Sdělení č.647 (František Adamík u nejvyššího soudu)

Dne 11.června 1987 má být zahájeno v budově nejvyššího soudu ČSR veřejné zasedání, v němž bude senát tohoto soudu za předsednictví JUDr.Pavla Jandy rozhodovat o odvolání Františka Adamíka proti rozsudku krajského soudu v Ostravě. František Adamík, katolický aktivista z Přerova, byl napadeným rozsudkem uznán vinným přípravou trestného činu podvracení republiky podle §§7 odst.1 k 98 odst.1 trestního zákona a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let. Je souzen na svobodě, údajného trestného činu se měl dopustit rozmnožováním a rozšiřováním náboženské literatury (viz naše sdělení č.491, 552, 575, 578, 589,603, 613 a 629). Je to nyní již potřetí, kdy je nařizováno veřejné zasedání o jeho odvolání; ve dvou předchozích případech bylo zasedání odročeno, jednou zřejmě z důvodu, jenž s výkonem práva nemá nic společného: proces se měl konat krátce před návštěvou Michaila Gorbačova v Československu. Trestní řízení proti Františku Adamíkovi se vleče již od listopadu 1985.

Praha, 27.5.1987

*

Sdělení č.648 (Bratři Wonkové odsouzení)

Ve dnech 20. až 26.května 1987 probíhalo u městského soudu v Praze hlavní líčení v trestní věci proti Pavlovi a Jiřímu Wonkovým, kteří byli obžalováni krajským prokurátorem v Hradci Králové JUDr.Josefem Valentou, a to: Pavel Wonka pro trestný čin podvracení republiky podle § 98 odst.1 trestního zákona a trestné činy útoku na veřejného činitele resp. na státní orgán a orgán společenské organizace podle §§ 155 odst.1 písm.a), 156 odst.2 a 154 odst.2 trestního zákona; Jiří Wonka pro trestný čin pobuřování podle § 100 odst.1 trestního zákona a trestné činy útoku na veřejného činitele resp. na státní orgán a orgán společenské organizace podle §§ 154 odst.2 a 156 odst.2 trestního zákona. Jak jsme již oznámili (viz naše sdělení č.536, 544, 585, 625, 626, 638 a 640), byli oba bratři vzati právě před rokem do vazby a byli obviněni z uvedených trestných činů jednak pro své stížnosti státním orgánům a konflikty s veřejnými činiteli, jednak proto - a to bylo bezprostředním důvodem jejich uvěznění - že se Pavel Wonka pokoušel v loňských volbách kandidovat do Federálního shromáždění a sepsal k tomu svůj vlastní program gorbačovského laďení, který rozšiřoval mezi lidmi. Právě tímto jednáním měl podle obžaloby naplnit skutkovou podstatu trestného činu podvracení republiky.

Oba bratři jsou německé národnosti a pocházejí z Vrchlabí, čtyřiatřicetiletý Pavel je automechanikem a v kraji je znám jako člověk, který se mnohokrát zastal svých spoluobčanů a pomohl jim v jejich soudních sporech; sedmatřicetiletý Jiří je vedoucím skladu v Novém Městě nad Metují.

V lednu t.r. odňal nejvyšší soud ČSR věc z působnosti krajského soudu v Hradci Králové, protože byla obava z podjatosti justičních orgánů kraje vůči Pavlu Wonkovi. Věc přikázal městskému soudu v Praze. Hlavní líčení, původně stanovené na 17.3.1987, bylo - zřejmě vzhledem k nastávající návštěvě Michaila Gorbačova - odročeno.

Senátu městského soudu předsedal JUDr.Jan Rojt, obžalobu zastupovala prokurátorka Fuchsová. Vstupenky do soudní síně uděloval JUDr. Alexandr Rudý. Soud tentokrát podnikl opatření, aby zabránil účasti přátel obžalovaných: vstupenky byly vydány pouze jejich matce a dále dvěma neznámým mužům. Zástupcům amerického a britského velvyslanectví nebyly vstupenky vydány, i když o ně žádali jak soud, tak i ministerstvo zahraničních věcí. Soud nereagoval ani na písemnou žádost vrchlabských občanů o vpuštění do soudní síně aspoň na vynesení rozsudku. Před vynesením rozsudku pronikli do soudní síně dva lidé, kteří byli vyvedeni násilím, a to za pomoci jednoho z mužů, kteří měli vstupenky pro veřejnost. Předseda senátu Jan Rojt osobně zamkl na vynášení rozsudku soudní

sín. Před ní se shromáždilo asi třicet přátel obžalovaných, kteří projevovali oběma bratrům své sympatie a hlasitě předsedu upozorňovali, že si počíná nezákonně. Protože soudní sín byla zvolena prokazatelně malá a nevyhovující zájmu veřejnosti, byla opět hrubým způsobem porušena zásada veřejnosti soudního projednávání a zásada, že se rozsudek vyhlásí vždy veřejně. Obě tyto zásady jsou zakotveny nejen v trestním řádu, ale přímo v čs. ústavě - čl. 103, odstavce 2. a 4. Nepřekvapuje, že se jejich porušení dopustil právě JUDr. Jan Rojt, známý z nejhorších politických procesů posledních let.

Za daného stavu věcí je nutno považovat veškeré následující informace za předběžné, jakkoli základní údaje jsou bezpečně ověřeny.

Z průběhu hlavního líčení, které trvalo o dva dny déle než bylo plánováno, je pozoruhodný především první den jednání, kdy Pavel Wonka vzněsl další námitku podjatosti: podle jeho názoru není možno vycházet z obžaloby, vypracované krajským prokurátorem v Hradci králové, a to pro podjatost vyšetřovatelů a prokurátora tohoto kraje. Líčení bylo na dvě hodiny přerušeno a námitka Pavla Wonky byla zamítnuta, ovšem z postoje soudu bylo patrné, že by - pokud by získal souhlas - rád líčení znovu odročil na neurčito. V důkazním řízení bylo vyslechnuto asi 15 svědků. Tři z nich byli vyslechnuti ke kandidatuře Pavla Wonky. První byl zvolený poslanec, tedy Pavlův "protikandidát". Uvedl, že s Pavlem před volbami hovořil asi hodinu, že v jeho postojích neshledal nic závadného a že úmysl kandidovat nezávisle považoval za žert. Úředník z národního výboru, který přijal registrační přihlášku Pavla Wonky, ji založil ad acta, aniž by ji četl, neboť ji pokládal za nesmyslnou. A konečně šéfredaktor Krkonošské pravdy, vycházející v okresním městě Trutnově, který dostal od Pavla Wonky zprávu o jeho kandidatuře, ihned vše oznámil příslušným orgánům, neboť v Pavlově postupu údajně rozpoznal útok na státní moc.

Smutnou kapitolou hlavního líčení byly výpovědi obou bratrů, zvláště Jiřího, o týrání a mučení, jehož se stali oběťmi. Jiřímu byl dvakrát v noci vhozen do cely provaz, aby se jako "Němčour" oběsil. Uvedl, že byl zmlácen proto, že označil jednoho dozorce za fašistu. Ukazoval senátu i popáleniny v krajině břišní, pocházející podle jeho slov od cigaret; není nám známo, kdo mu popáleniny způsobil. Údajně jsou však všechny tyto okolnosti zaprotokolovány, Jiří Wonka podal již dříve trestní oznámení. Po zbití ve věznici v Hradci Králové loni v prosinci je Jiří ochrnut: těžce za sebou vleče nohu, ochrnutou má částečně i pravou ruku, má stále bolesti; při vstávání z lavice obžalovaných mu museli pomáhat dozorcí.

Soud vynesl tento rozsudek:

Pavel Wonka je vinen jednáním, žalovaným jako tr. čin podvracení republiky, který však soud posuzuje mírněji, totiž jako trestný čin pobuřování podle § 100 tr. zákona. Tohoto trestného činu se měl dopustit rozšiřováním svého volebního programu a vypracováním různých podání státním orgánům. Dále je vinen útokem na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 tr. z., jehož se měl dopustit jednak přípisem inspekci ministerstva vnitra, jednak konfliktem s jičínským soudcem, kterého vystrčil při exekuci ze svého bytu. První z obou útoků na veřejného činitele byl u soudu dosvědčován napr. VB Lubomírem Klimešem, druhý soudcem Záveským. Pavel Wonka byl odsouzen k dvaceti jednomu měsíci odnětí svobody v II. (tedy přísnější) NVS a k následnému tříletému ochrannému dohledu.

Jiří Wonka byl shledán vinným spácháním trestného činu pobuřování podle § 100 trestního zákona. Je nám dosud známo jen to, že měl proti státnímu a společenskému zřízení pobuřovat ve svých stížnostech a dalších podáních státním orgánům. Nevíme, zda byl rovněž uznán vinným žalovanými útoky na veřejného činitele resp. na státní orgán a orgán společenské organizace. Soud mu vyměřil trest v trvání dvanácti měsíců nepodmíněně v I. NVS a nařídil ochrannéambulantní psychiatrické léčení po výkonu trestu.

Oba bratři si ponechali lhůtu na rozmyšlenou, zda podají proti rozsudku odvolání. Prokurátorka se k případnému odvolání proti části rozsudku, týkající se Pavla Wonky, rovněž nevyjádřila, pokud jde o Jiřího, údajně se na místě odvolala. Protože v den vynesení rozsudku - 26. května - byl dvanáctiměsíční trest Jiřího Wonky právě vykonán, rozhodl soud, že se Jiří Wonka z vazby propouští.

Přítomná prokurátorka podala proti tomuto usnesení stížnost, o níž bude rozhodovat nejvyšší soud ČSR. Protože má její stížnost odkladný účinek, byl ochrnutý Jiří Wonka v poutech odveden spolu se svým bratrem zpět do věznice.

Pavel Wonka ve své půldruhodinové závěrečné řeči, kterou pronesl i za svého bratra, prohlásil, že oba bratři nelitují doby, kterou museli strávit ve vězení a dokonce ani poškození zdraví jednoho z nich, jež může mít i celoživotní následky, neboť jsou přesvědčeni, že jejich společenské působení bylo nejenom zcela zákonné, ale i v souladu s nynější politickou orientací, propagovanou oficiálními činiteli v SSSR a v Československu. V průběhu hlavního líčení bratři Wonkové adresně a konkrétně zdůvodnili všechna svá kritická podání, takže vyšlo najevo mnoho skutečností, týkajících se poměrů na pracovištích, protispolečenských postojů veřejných činitelů a případně i jejich nezákonného jednání; otevřeně bylo poukazováno na poměry ve vězeních, snižující lidskou důstojnost. Proto také soud zabránil veřejnosti, domácí i zahraniční, v jakékoliv účasti, proto také byl rozsudek vyhlášen za zamčenými dveřmi.

Praha, 27.5.1987

Poznámky redakce:

Zmiňovaní vrchlabští občané, kteří požadovali vstup do soudní síně, byli Hana Jůptnerová, Jan Kocián a Dušan a Ivana Peričkovi; v žádosti popsali protizákonné machinace soudních pracovníků s tzv. vstupenkami a obsazováním míst v nejmenší dostupné soudní síni v budově

Po vynesení rozsudku požádala matka pí. Wonková prokurátorku Jitku Fuchsovou, aby vzala zpět svou stížnost proti soudnímu usnesení, jímž byl Jiří Wonka propuštěn z vazby; obdobně se obrátila na soudkyni nejvyššího soudu ČSR Marii Dojčárovou, aby v event. řízení o této stížnosti rozhodla o jeho propuštění.

*

Sdělení č. 649 (Jiří Wonka propuštěn na svobodu)

Dne 29. května 1987 byl z ruzyňské věznice propuštěn na svobodu Jiří Wonka, odsouzený dne 26. května 1987 k jednomu roku odnětí svobody za údajné pobuřování. Jeho bratr Pavel byl v témže soudním procesu odsouzen k 21 měsícům nepodmíněně. O hlavním líčení jsme vydali sdělení č. 648, v němž jsme se dopustili několika chyb. Uvedli jsme omylem, že Jiřímu Wonkovi bylo vedle trestu uloženo ještě ochranné léčení; také není pravda, že konflikt s dozorcem královéhradecké věznice - došlo k němu 18.2. 1987 a dozorce se jmenuje nstrm. Vyleťal - byl vyvolán tím, že Jiří Wonka označil dozorce za fašistu. Tohoto přirovnání užil Jiří Wonka až poté, co byl dozorcem surově zbit. Ke konfliktu došlo proto, že nstrm. Vyleťal vyhazoval z osobních věcí Jiřího Wonky vystřižené novinové články - mj. projev M. Gorbačova na lednovém plénu ÚV KSSS -, které vězeň potřeboval k obhajobě. Jiří Wonka protestoval a současně řekl dozorcovi, že na něj podá trestní oznámení pro předchozí zanedbání lékařské pomoci. Jiří Wonka dále uvádí, že ve vazbě byl obětí několika fyzických útoků: např. v září 1986 do jeho cely, v níž byl umístěn sám, vnikl muž v civilu spolu s neznámým dozorcem. Civilista J. Wonku spoutal, zavázal mu oči, provokoval ho a posléze mlátil, kopal do přirození a pálil ho cigaretami na břicho, přičemž stopy tohoto mučení jsou dosud patrné. K dalšímu útoku došlo v lednu 1987, kdy byl dozorcem kopán do ledvin. Poté, co si stěžoval vojenské prokuratuře na špatné zacházení, byl dne 15.1.1987 přemístěn do cely č. 28 tzv. zvláštního oddělení, kde bylo - za prudkých mrazů - rozbité okno. Na protest proti nelidskému zacházení držel Jiří Wonka ve dnech 18.2. až 2.3.1987, tedy šestnáct dní po zmlácení nstrm. Vyleťalem, hladovku.

Jiří Wonka byl soudem uznán vinným pouze jedním ze žalovaných skutků. V ostatních bodech byl obžaloby zproštěn. Tentó jediný skutek, který byl posouzen jako pobuřování (podle § 100 odst. 1. písm. a trestního zákona), je ovšem velmi kuriozní: spočívá v odeslání kritického dopisu ve formě socialistického závazku Jiřího Wonky Okresnímu podniku služeb v Náchodě, dne 29.4.1986. Text dopisu uvádíme v příloze.

Zatím není známo, zda propuštění Jiřího Wonky na svobodu bylo způsobeno tím, že prokurátorka JUDr. Jitka Fuchsová z Městské prokuratury v Praze vzala svou

stížnost proti usnesení soudu o jeho propuštění zpět, nebo zda nejvyšší soud již její stížnost zamítl.

Propuštění Jiřího Wonky vítáme, požadujeme však také propuštění Pavla Wonky na svobodu. Obracíme se na státní orgány s náležitou výzvou, aby důkladně přešetřily všechny údaje, týkající se fyzických útoků proti bratrům Wonkovým a špatného zacházení s nimi ve vazbě.

V Praze 2.6.1987

Příloha:

Vyhlášení socialistického závazku

Okresní podnik služeb Náchod

Zjišťuji, že celá společnost je zachváčena právním nihilismem, kdy je zcela iluzorní žádat po našich státních a stranických orgánech a funkcionářích nějaké rozhodnutí nebo opatření. Stejně tak pokládám za iluzorní očekávat, že tito funkcionáři budou dodržovat právní řád.

Proto jsem se rozhodl přispět k odstranění stavu právního nihilismu, jehož důsledky rozkládají celou společnost, a to jako poslanec SN FS ČSSR.

Dále budu usilovat o to, aby se v KSČ našlo zdravé jádro, které by bylo schopno se vypořádat se všemi negativními jevy. Dosud je takové vypořádání s negativními jevy, že jsou nevinní zavíráni do vězení a občané perzekuováni, když vysloví svůj názor. Většina občanů nemá tolik možností a vůle dovést svůj boj za spravedlnost do konce. Státu a společenskému zřízení se však pomstí jinak.

Kde jsou však komunisté?

Nenajde se skoro žádný, který by měl odvahu vystoupit a říci svůj názor. Každý však tvrdí, že je malý pán a nemůže nic změnit. Po straně si každý nadává a nesusouhlasí.

Nemám nic proti tomu, aby tento hodnotný závazek byl vytištěn ve věstníku, třeba by našel pokračovatele.

29.4.1986

Jiří Wonka

*

Sdělení č.650 (Pozitivní vývoj v trestní věci proti ing.T.Hradílkovi a spol.)

Jak jsme již oznámili (viz naše sdělení č.636 a 637), rozvinuli ing.Tomáš Hradílek a Rudolf Bereza při prvomájovém průvodu v Olomouci transparent s nápisem "Charta 77 vybízí k občanské kuráži". Spolu s Michalem Mrtvým, který událost filmoval, byli na několik dnů uvězněni. Tomáš Hradílek byl dokonce jeden ve vazbě prokurátora. Všichni tři byli obviněni z trestného činu výtržnictví podle § 202 odst.1,2 trestního zákona. Na základě rozhodnutí vyhledávacího orgánu okresní správy Veřejné bezpečnosti v Olomouci nadporučíka Oty Sedláčka bude stíhaná činnost Tomáše Hradílka a Rudolfa Berezy nadále posuzována mírněji, a to jako přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 písm.a zákona č.150/69 Sb. Uzná-li je soud vinnými ve smyslu tohoto ustanovení, mohou být odsouzeni až na tři měsíce odnětí svobody a peněžitým trestem do 5 000,- Kčs. Není nám však známo, zda k překvalifikování stíhaného jednání došlo i u Michala Mrtvého.

K dalšímu pozitivnímu kroku v této trestní věci došlo pak dne 28.5.1987: příslušníci SNB vrátili Rudolfu Berezevi, Tomáši Hradílkovi a Michalu Mrtvému všechny věci, které byly odňaty při domovních prohlídkách, provedených v jejich bytech dne 1.5.1987. Michalu Mrtvému byla vrácena i odňatá kamera. Pouze transparent s nápisem nebyl vrácen: příslušníci SNB to vysvětlili tak, že ve věci se dále jedná, neboť není jasné, komu mají transparent vrátit, když jeho vrácení požadují jak Rudolf Bereza, tak i Tomáš Hradílek.

Ještě před změnou právní kvalifikace a vrácení věcí zaslal Tomáš Hradílek ministerskému předsedovi L.Štrougalovi dopis, v němž si stěžuje na to, že dne 11.5.1987 v době, kdy dům, v němž žije se svou rodinou a příbuznými, byl prázdný, vnikli do domu neoprávněně příslušníci SNB a vykonali tajnou prohlídku.

Pozitivní změny v této trestní věci konstatujeme s uspokojením, zároveň však požadujeme, aby trestní stíhání všech tří obviněných bylo zastaveno.

V Praze 2.6.1987

Poznámka redakce:

Jmenovaní moravští dělníci napsali dne 10.5.1987 předsedovi federální vlády Lubomírovi Štrougalovi dopis v němž ho upozorňují, že Charta 77 je občanské hnutí, které působí v naší společnosti na bázi zákonnosti, a připomínají, že vztyčení transparentu s výzvou k občanské kuráži má on osobně považovat za konkrétní příspěvek k principům přestavby společnosti, neboť tím jen vyjádřili věrnost myšlenkám pokroku, svobody a demokracie.

V závěru svého dopisu žádají dr.Štrougala, aby zajistil: Zastavení trestního stíhání; úplnou morální satisfakci a finanční odškodnění za dobu strávenou ve vězení; navrácení všech věcí, které byly při domovních prohlídkách zabaveny; navrácení transparentu a kamery; ukončení dozoru, který nad nimi vykonávají pracovníci StB; plné respektování svého soukromí.

Jiří Vančura:

Na mírovém semináři ve Varšavě

Koncem letošní zimy přišlo do Prahy několik jmenovitě adresovaných pozvání na mezinárodní mírový seminář pořádaný ve Varšavě 7. - 9.května. Jeho svolavatelem bylo hnutí "Svoboda a mír" (Wolność i Pokój) působící jako mírová a ekologická iniciativa polských občanů. Základem pro diskusi mělo být memorandum Evropské sítě pro dialog Východ - Západ "Uvést helsinské dohody v život", které podepsalo napět set osobností mírového hnutí z devatenácti zemí.

Protože se již dost dlouho zabývám otázkami mírového hnutí, jeho vývojem trvajícím bezmála sto let a jeho perspektivami, velmi jsem uvítal možnost zúčastnit se tohoto semináře. Byl jsem bohužel jediným československým účastníkem; vážné důvody, nejčastěji odebrání cestovního pasu, znemožnily přítomnost ostatních. Do Varšavy jsem nepřišel jako delegát Charty 77, ale jako její řadový signatář. Ani Charta, ani jiné mírové iniciativy zastoupené ve Varšavě nepřipravovaly svá stanoviska, což nakonec zdůraznilo seminární charakter setkání: byla to příležitost ke vzájemnému poznání a k volné výměně názorů.

Ve varšavě se sešli zástupci nezávislých mírových organizací a iniciativ z řady západoevropských zemí a ze Spojených států. Dopisem vysvětlili svou neúčast pracovníci nezávislého mírového hnutí v NDR a občanské mírové iniciativy v SSSR, o něco později se dostavil zástupce z Lublaně. Mezi účastníky semináře, jejichž celkový počet lze odhadnout asi na osmdesát osob, převládali zástupci polského hnutí WiP.

Těžištěm semináře byly diskuse ve čtyřech sekcích věnovaných těmto námětovým okruhům: 1) Otázky odzbrojení a mezinárodního uvolnění, 2) Mír a lidská práva, mezinárodní spolupráce nezávislého mírového hnutí, 3) Blahořečení Otto Schimka; odmítání služby ve zbraní, pokud odporuje svědomí (O.Schimek byl rakouský voják wehrmachtu, za polského tažení odsouzený k smrti, protože odmítl zabíjet; jeho morální odkaz a jeho hrob uchovává polské nezávislé mírové hnutí), konečně 4) otázky životního prostředí.

Obsah diskusí v jednotlivých sekcích byl na konci semináře shrnut. Nešlo přitom o závěry, ale o záznam charakteristických postojů k diskutovaným problémům, o přednesené návrhy a postřehy. V době, kdy seminář končil, nebyla tato shrnutí ještě k dispozici, pořadatelé je slíbili zaslat účastníkům dodatečně.

Zatím bez písemných podkladů a samozřejmě s handicapem, že jednomu nelze být na čtyřech posvíceních zároveň, charakterizoval bych hlavní poznatky ze semináře asi takto:

Není zřetelných, tím méně podstatných rozdílů mezi stanovisky západních a východních nezávislých mírových iniciativ. Porozumění západních delegátů pro podmínky, v nichž působí občanské iniciativy na Východě, zdá se být naproště.

Souvislost mírového hnutí s prosazováním lidských a občanských práv není v prostředí nezávislých iniciativ předmětem diskusí. Že pevný mír předpokládá lidskou svobodu a že jen otevřená společnost může být trvale mírová, patří k axiomatům výchozích postojů.

Existující názorové rozdíly nejsou tedy dány geografickou či politickou hranicí a snad ani věkem, spíše osobním postojem ke společenským skutečnostem. Mírou skepse vůči možným změnám dané reality, větším nebo menším zdůrazňováním protiválečné výchovy a snad i menším či větším vztahem k perspektivnímu či naopak dennímu řešení hlavních mezinárodních problémů. Tyto rozdíly jsou v podstatě užitečné a nemyslím, že by v nezávislém mírovém hnutí, jakkoli je pestré, mohly zabránit společnému sledování společných cílů.

Tuto zcela všeobecnou informaci chci v závěru doplnit dvěma "cestovními dojmy", které pro mne byly největším a nejzajímavějším zážitkem.

U svých zahraničních partnerů se Charta 77 setkává se zájmem, porozuměním a úctou v takové míře, jakou jsem neočekával. Snad každý z účastníků vás přijde pozdravit a dá najevo, že nejde o pouhou zdvořilost. Informovanost o Chartě a jejích stanoviscích je větší, než by se dalo předpokládat - kdo tu například neznal Pražskou výzvu! Mnozí chtějí o Chartě hovořit, ptají se, a většinou jde o otázky zasvěcené. Velký je zájem o Jazzovou sekci a osud Petra Pospíchala, časté byly dotazy na podmínky našeho působení v souvislosti se změnami v sovětské politice nebo i s návštěvou M. Gorbáčova v Praze. Když se mladí Američané ptají, zda čekáme změny k lepšímu, cítíš, že se ptají i na vlastní naději.

Kdyby šlo jen o vztah účastníků ze západních zemí, dal by se připsat jistě naší exotičnosti nebo ocenění našich poněkud obtížnějších podmínek. Avšak stejný nebo ještě slovanšsky vřelejší je vztah Poláků, bez rozdílu věku. Také mezi nimi je například rozšířen názor, že Charta 77 jako první spojila principy míru a lidských práv. Když namítám, že toto vědomé spojení je starší než Charta, berou to jako přirozenou skromnost; vědí své. Nebo: Ve vedlejší kostele skončí mše, přijde starší kněz, obejmě vás a řekne "Alespoň jednou v životě jsem chtěl vidět chartistu". Ne, tady měl stát někdo jiný, někdo z těch, kdo pro Chartu udělali a zkusili mnohem víc.

Můžeme si tento vřelý vztah a respekt vysvětlit, nepřestane však být potěšující a znepokojivý. Znepokojuje, protože tolik zavazuje.

Druhým silným dojmem bylo pro mne samo varšavské prostředí. Představoval jsem si seminář stísněný někde v bytě, debatní, trochu hektické ovzduší. Ocitl jsem se v kostele Boží milosti, na kraji někdejšího varšavského ghetta. Nikoli v chrámové lodi, spíše v obnovovaném historickém areálu. Ještě nedokončeném, sotva hotová hrubá stavba, ale už je zabýdlený tvořivostí, od lidových krucifixů polského venkova až po plátna s moderně pojatými malbami, která nepochybně vznikla právě tady. To všechno volně přístupné, propojené přímo s ulicí, protože brána se asi bude stavět na konec.

Máš pocit, a dny semináře to jen potvrdí, že jsi na exotickém, vytvořeném pevným postojem mnoha lidí. Stejný pocit vydobitého prostoru máš při společné návštěvě Popieluszkova hrobu na varšavském předměstí, před průčelím chrámu sv. Stanislava Kostky: toto v nejlepším slova smyslu poutní místo je nezcizitelné, dokud Polsko bude Polskem. Žádný z těchto ostřův občanské vůle nebyl darován. Nebyl získán jen tradicí a zřetelným postojem mnoha lidí, ale i za cenu značných a stále ještě trvajících obětí. Také za seminář, dříve než se zcela nerušen uskutečnil, zaplatili jeho organizátoři tu známou trogloditní daň perzekuce.

Na nádvoří areálu stály tři pojízdné kotle, celý den vyvěřující čaj, v poledne a večer také polévku. V rozestavených prostorách profukoval vítr chladného jara, spalo se všelijak, většinou na matracích rozložených po zemi. Profesionál zvyklý na okázalé mírové kongresy by odtud s hrůzou utíkal. Ale snad právě tyto vnější podmínky, skromné jako celý život našich polských sousedů, nejvhodněji rámovaly klidné, obětavé a laskavé ovzduší semináře. Řekla to za nás delegátka britské mírové organizace END: "Byla jsem na mnoha setkáních, ale tak krásně jsem ještě nezažila."

Ano, byl to krásný seminář.

Praha 3 června 1987

Výstava neoficiálních výtvarníků

V sobotu 23.května uspořádal časopis Vokno v Praze na Střeleckém ostrově výstavu, které se zúčastnili většinou jen neoficiálně vystavující výtvarníci. Pozornost vzbudily zejména práce Vladimíra Líbala, Zdenka Ingrá, Eduarda Vacka, Zuzany Vávrové, Davida Němce, Ivy Vodrážkové, Petra Vránka, Ivy Vojtkové, Zdenka Jelínka a dalších. Své práce vystavilo téměř třicet autorů. Náš dopisovatel byl u toho, a to už o týden dříve, kdy byla výstava pro dešť odložena. Jeho črtu z odložené výstavy "Byla nebyla" pro nedostatek místa nezveřejňujeme, laskavý čtenář se sám dovtipí souvislostí uváděných v jeho reportáži "Byla".

BYLA

Opět sobota, Střelecký ostrov, avšak 22.5.87.

Tentokrát nepršelo, lidí se sešlo přes 200 a bylo to pěkné. Humor, trochu recese (Čuňasovo největší plátno natažené jako pláchna korábu mezi dvěma stromy - Kytarista v kotelně), i skutečné umění. Na špičce ostrůvku vedl David Němec se dvěma svými typickými "ježky".

Tři modrobílé obrazy, jakoby spředené z pavučin, působily zvláštním smutkem člověka raněného slepotou nejen osobní, ale i slepotou společnosti. Bez názvů a signatury máme vedle sebe spoutaného anděla, téměř průsvitného, na dalším obraze dvě klečící postavy na strmé skále u moře a pak jakoby čínskou zeď z vysokých paneláků, na níž bezradně stojí, opět téměř vzdušně, křehce, postava se zafácovanou hlavou. Autora znám, ale jméno neuvádím záměrně, používám pouze signatur tam, kde jsou.

Naproti přes loučku má na stromě Lenka Šperlová dvanáct jemných miniatur, vedle Jiří Hajšman "Časový snímek mizejícího zázraku" (8 červených otisků, od silnějších po slabší a slabší na bílém podkladě v černé paspartě).

Na lavičce začíná hrát a zpívat Ota Veverka, všichni se příjemně baví, jsou tu i děti, kterým se zvláště líbí taková koza s dračí hlavou: drátěná konstrukce oblepená bílým papírem s červeným vnitřkem tlamy; ta potvůrka vypadá spíš mile než zle, hrůza zkomičtělá. Vedle má autor jakési drátěné postavy, rovněž zajímavé, hlavně díky kousku té přírody kolem.

Neorealismus, a to přímo socialistický, je vidět u pana Jelínka: typická kopie padesátých let, tentýž odstín, jas. Vykrmený, sebevědomý, rádně oholený a zastřižený muž v restauraci u piva v pohárku, přes okno prosvítá ulice, na skle reklama 12°. Tomu muži je 30 - 40 let, oči prozrazují jistou tupost, avšak odhodlání, je to přesně ten typ muže, který rád říká "MY" s oním hrozným podtonem, který všichni už odněkud známe. Obraz je bez názvu, ale mohl by se zcela jistě nazývat "Funkcionář". Vedle pana Jelínka je abstraktní Vladimír Líbal, naproti výrazný nápaditý olej "Tři sudíčky", signatura Pablo, zastupuje realitu řekl bych komickou, hrůzně komickou. Na tom obraze mi trochu vadí provedení, tohle tak namalovat Honza Šafránek (dnes v emigraci), sakra, to by byla věc! Ale díky autorovi za nápad. O co jde? Dva muži proti sobě: civil a voják. Civil v šatech a kravatě má místo krku topůrko a místo hlavy kladivo, zkrátka muž kladivo. Naproti stojí generál čs.armády, hodnost generálplukovník, který má zase místo hlavy pánvičku. Nad nimi nahoře televizní obrazovka a v ní vykrmený obličej s černým knírem. Dole pak uprostřed embryo dítěte.

A tak se výstava koná, děti pobíhají, dospělí se baví, Ota Veverka zpívá, civilní policejní pánové detailně zabírají kamerou každý obrázek a občas "nenápadně" zamíří na lidi. Jakýsi vtipálek vedle mne praví: "To jsou určitě agenti ze Svazu výtvarných umělců, mají tam zatuchlo, tak hledají inspiraci."

Vzpomenu ještě ve zkratce Luboše Rychvalského s jeho Reklamou na žampionovou polévku. Polonalepená a dobře prokreslená ježibabá u hrnce, vedle kočka, babíny prsty nejsou přilepeny, odstávají z obrazu ven, což je velmi působivé. Je to nápaditý, milý a vtipný obrázek. 3 x J.T. Kovová kostka na dřevěném tmavém podkladě, pak sádrový podlitek zašlého umyvadla s kovovým kohoutkem, nalepené kníry a vlasy na dřevě.

U dalšího stromu jsou naivní obrázky, vedle pak ohromný had obtočen kolem stromu jako šerpa a jsou tu samozřejmě i pánové Vránek, Mařík a P.Š., o kterých jsem se zmínil v souvislosti s předešlou výstavou "Byla nebyla", která se konala před týdnem.

No a nakonec přítomně nepřítomný Eda Vacek (t.č. ve vězení) se svými plexiskovými skříňkami plnými zajímavůstek uvnitř, ale to by chtělo skutečně vidět. Výstava s nádhernou pohodou trvala asi 2 hodiny, pak všichni začli balit a rozcházet se, avšak bdělí strážci pořádku přesto nepromeškali svou příležitost. Přichvátale asi šest uniformovaných příslušníků a provedlo pár perlustrací, zatímco jejich civilní kolegové se tvářili nezávisle.

-tg-

PLZEŇSKÉ HNUTÍ PUNK SE OBRACÍ NA PREZIDENTA REPUBLIKY

Dr. Gustav Rusák
prezident ČSSR
a generální tajemník ÚV KSČ
P R A H A - Hrad

Vážený pane prezidente,

chtěli bychom Vás informovat o situaci, která se pro nás stává velmi vážnou.

Jsme mladí lidé, kteří mají rádi hudbu stylu punk i k tomu odpovídající oblečení a vzhled. Díky tomu jsme již po delší čas vystaveni ze strany příslušníků plzeňské VB bezpráví a nezákonné perzekuci. Uznáváme, že ne každému se musí tato hudba a náš vzhled líbit, ale jsme přesvědčení o tom, že na našem vzhledu a chování není nic, co by mělo vzbuzovat veřejné pohoršení. Ujišťujeme Vás, vážený pane prezidente, že neprovádíme nic nezákonného a přesto máme strach chodit po ulici, na zábavy, koncerty a i jiné kulturní akce a to jenom z toho důvodu, že příslušníkům VB se náš vzhled nelíbí a tudíž jsme jimi neustále kontrolováni a sledováni. Dodáváme, že bez jakéhokoliv podnětu z naší strany, zkrátka jen proto, že nosíme např. kožené a jeansové bundy různě ozdobené a neobvyklé účesy. Zároveň při těchto kontrolách dochází ze strany příslušníků k nezákonnostem vůči nám. Jsou nám rozřezávány bundy (někdy i dost drahé), roztrhávána trička, stíhají nás do hola nebo takovým způsobem, že pak nám nezbyvá než se do hola ostříhat. A navíc, dosti často jsme od příslušníků VB bezdůvodně bití.

Musíme Vás, vážený pane prezidente upozornit, že těmito perzekucemi může dojít a naneštěstí dochází k tragickým koncům, kdy se prostě tento tlak nedá vydržet a jsme jím vytlačováni až na samý okraj společnosti (psychiatrická léčebna, ale i nápravně výchovný ústav nebo dokonce sebevražda jednoho z nás). V této situaci ztrácíme víru a naději v právo a lidskou spravedlnost.

Tím, že posloucháme hudbu a nosíme oblečení, která se nám líbí, nikoho neohrožujeme, tím méně pak pořádek a zákony naší země. Naopak, svým jednáním vůči nám zneužívají příslušníci svého postavení a hrubě a svévolně porušují zákony, na jejichž dodržování by měli právě dbát. Cožpak je zákonné nás bít a ničit naše oblečení?

Vážený pane prezidente, proto se na Vás obracíme, abyste jako náš nejvyšší ústavní činitel dal prostřednictvím příslušných orgánů pokyn k zastavení těchto perzekucí a jejich prošetření a sjednal tak v této věci potřebnou nápravu.

Je také naším přáním, aby k této situaci nedocházelo ani na jiných místech naší republiky.

Chceme žít důstojně a beze strachu a požívat práva jako ostatní občané.

Doufáme, že nás pochopíte.

V Plzni, dne 22.4.1987

Uvedeno 46 podpisů, za správnost: Jan Rampich
ŽOS Železniční 7, 300 00 Plzeň

Z materiálů FIDH - Mezinárodní federace pro lidská práva

FIDH - Fédération Internationale des Droits de l'Homme je mezinárodní organizace přidružená k OSN (statut B), Evropské radě a k UNESCO (statut C); ústředí je v Paříži (adresa: 27, rue Jean-Dolent, 75014 Paris; tel.: (1)43.31.94.95). Skládá se z 36 členských lig, z nichž pět (bulharská, guatemalská, iránská, maďarská a rumunská) působí v exilu. Čs. ligou je Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, který je jedinou členskou organizací, působící v sovětském bloku. Také člen VONS Ladislav Lis je jediným místopředsedou FIDH žijícím ve východní Evropě. Sjezd (kongres) FIDH se koná jednou za dva roky, poslední byl v prosinci 1986 ve španělském Valladolidu.

Minule jsme referovali o uvěznění generálního tajemníka tuniské ligy pro lidská práva a místopředsedy FIDH Chemaíse Šamrího. Zveřejnili jsme i protestní telegram VONS. S radostí nyní oznamujeme, že dne 20.5. byl Ch. Šamrí propuštěn na svobodu. Je nadále trestně stíhán z šíření falešných zpráv a hanobení. Původně ohlášený proces na 23.5. byl odročen na neurčito. Tuniská liga pro lidská práva pokračuje s mezinárodní podporou ve své činnosti, a to přesto, že byla založena provládní Sdružení na obranu lidských práv a veřejných svobod.

Obdrželi jsme kopii dopisu Henriho Gourariera, který doprovázel jako zástupce FIDH, delegaci Mezinárodního výboru proti represi na čs. velvyslanectví v Paříži dne 5.5.1987. Delegace chtěla předložit rezoluci, protestující proti žalářování Karla Srpa a Vladimíra Kouřila a proti postihu jazzové sekce. H. Gourardier si přeje, aby o tomto jejich kroku byl informován Ladislav Lis a přátelé v Československu. Rezoluce sama podrobně informuje o jazzové sekci a o osudu jejich funkcionářů. Mezi 400 (čtyřmi sty!) jejími signatáři nalézáme mnoho známých jmen umělců, novinářů, odborářů, politiků, a to jak z Francie, tak z jiných zemí. Ačkoliv byla delegace výboru předem ohlášena, nebyla na půdu čs. velvyslanectví vpuštěna.

Tři misijní zprávy FIDH jsou z Chile (listopad - prosinec 1986), která se týká situace chilské komise pro lidská práva (člena FIDH) o porušování svobody slova, z Indonésie (březen 1987) a z Tuniska (duben 1987); tuniská zpráva se týká procesu s islámskými integralisty, procesu s členy Pokrokové socialistické strany a situace tuniské ligy pro lidská práva.

Z pravidelného týdeníku La Lettre č. 187 - 196 upozorňujeme na dvě sdělení VONS o Petru Pospíchalovi a Janu Dusovi a na rozhodnutí polského ministra vnitra o rozpuštění polské Ligy pro lidská práva z ledna t.r. Je publikováno i interview s jedním (anonymním) členem této ligy. V dalších číslech La Lettre nalézáme informace o rumunských politických vězních a dopis místopředsedy FIDH L. Lise prezidentovi ČSSR G. Husákovi z 5.3.1987 (viz Infoch 77/4/87). Většina zpráv se týká zemí tzv. třetího světa.

FIDH oznamuje, že dne 4.4.1987 zemřel ve věku 87 let bývalý předseda maďarské ligy pro lidská práva Ernest Bota, který se r. 1922 zasloužil o založení FIDH.

V samizdatu nově vyšlo...

Obsah (květen 1987), 155 str. A4

Milan Kundera "Verše z let 1946-47"; Milan Uhde "Popis jednoho mechanismu" (úvaha o současné kulturní politice); Miroslav Červenka "Příběh" (verše); Věra Stiborová "Kdo by spal, když hoří Trója" (úryvky ze stejnojmenné novely); Pavel Šmíd "Pokoj s jedním oknem" (proza); Miroslav Červenka "Podívej, trhám..." (verše); Lenka Procházková "Velká Morava hledá své muže!" (rozhovor s Janem Trefulkou); Zdeněk Urbánek "Stesk nad krásnou knížkou" (zamyšlení nad vydáním "Bílé hory" Josefa Pekaře v nakladatelství Rozmluvy); Ivan Klíma "Několik poznámek o ztraceném prozaikovi" (zamyšlení nad literárním dílem Zdenka Urbánka); Pavel Švanda "Dopis Josefu Šafaříkovi k osmdesátým narozeninám"; Zdeněk Rotrekl "Otázky nad ineditní literaturou" (glosy k diskusi o studii Vladimíra Pistoria "Stárnoucí literatura"); Milan Jungmann "Lidská trapnost jako umělecký program" (recenze románu Karla Misaře "Plavba na stéble trávy"); Milan Uhde "Román metaforikův"

(úvaha nad knihou Alexandra Klimenta "Nuda v Čechách"); Iva Kotrlá "Z katalogu čtenářských záznamů" (glosy, recenze); -gfm- "Pražské jazzové dny" (k procesu s Jazzovou sekci); -sm- "Záznam" (informace o neoficiální výstavce prací Evy Kmentové); Vlasta Chramostová "Revizor a naši furianti" (k návštěvě M.Gorbačova v Československu); Milan Šimečka "Literární zločiny Jaroslava Švestky" (z dopisů lesního dělníka z Protivína, odsouzeného k jednoróčnímu trestu do vězení); Dokumenty: "Návrh stanov Moskevského družstevního nakladatelství" (z Literaturnoj gazety); Tisk: výňatky z diskuse na III. sjezdu Svazu čs.spisovatelů; Milan Blahynka, František Janouch "Jaro je tam" (fejeton); Ludvík Vaculík "Jarní vítr" (fejeton).

*

Eva Kantůrková: "Člověk v závěsu", duben 1987, 290 str. A5, samizdatové vydání 5 novel, psaných v letech 1967-1971: Ten mokrý, těžký sních..., Dvě dívky potmě, První den prázdnin, Krabička se šperký, Člověk v závěsu.

*

Jiří Ruml: "Díra v hlavě", květen 1987, 426 str. A5, další samizdatové vydání knihy věnované událostem roku 1968 a dalším létům normalizace v Československu: Kniha první - Přišli, Kniha druhá - Neodešli, Kniha třetí - Zůstali.

*

Mikoláš Chadima: Od rekvalifikací k "nové vlně se starým obsahem" (svědectví o českém rock n rollu sedmdesátých let) c 1984/85 mimoediční reedice, silnější svazek A5.

*

Zdeněk Jičínský: Přestavba a Pražské jaro 1968 (shody a rozdíly).

*

Rudolf Zukał: Otevřený dopis rektorovi UK dr.Z.Češkovi na téma, proč chybí významné osobnosti ve společenských vědách.

*

Milan Hůbl: "Jak jsem dementoval AFP", květen 1987, 4 str. A4, (vysvětlení k neposkytnutému interview ve věci dopisu Alexandra Dubčeka M.Gorbačovovi).

*

O počátcích režimu osobní moci v SSSR
(K vydání prvního dílu románu Anatolije Rybakova "Děti Arbatu").

*

Ludvík Vaculík: Jarní vítr (fejeton), květen 1987.

Videomagazín Vokna - číslo 1, jaro 1987, 2 hod.45 min.
Magazín má tyto části: Úvodní slovo redakce; záznam části koncertu skupiny Psí vojáci; reportáž z výstavy prací Andy Warhola; záznam z koncertu skupiny Plastic People "Co znamená vésti koně"; část nazvaná "Setkání přátel" uvádí ukázkou z nezávislého festivalu v Rožnově pod Radhoštěm, kterého se zúčastnily skupiny Halí Belí, Happy End a další; následuje báseň Gregory Corsa; kreslený a animovaný film "Fifty fifty" Jana Iče Hrice; ukáзка z polského filmu "Przesłuchanie" - (Výslech); kreslená verze Kafkovy povídky Proměna; část záznamu z reportáže Setkání u Charlieho (Alsasko 85). Mimo hlavní bloky je použita hudba a ukázky z koncertů F.Zappy, Lou Reeda a Doors Kratochvílové.

Krátké zprávy

Názory (Opinie) (č.7, cca polovina roku 1986), 8 str. A5
čtvrtletník vydávaný polskou Informační agenturou Bojující solidarity v češtině
- výběr článků z nezávislého tisku: Můžeme hledat nová řešení (interview s Lechem
Walesou); Problém religionistiky (úvaha o výuce ateismu na polských školách);
Boj o mládež (metody polské Bezpečnosti); Kam se plazíme? (úvaha); Solidarność
- nový nezávislý časopis v Praze; Náš komentář (k amnestii)

*

O odpíračích ve Slovinsku

Dvě slovinské mírové organizace, Delovna skupina za mirovno gibanje pri RK ZSMS (Pracovní skupina mírového hnutí při Republikovém výboru Socialistického svazu mládeže Slovinska) a Sekcija za mirovno kulturo-Studentski kulturni center (Sekce mírové kultury Studentského kulturního střediska), vydaly 25. února 1987 jako svůj letošní třetí dokument naléhavou výzvu ve věci šesti odpíračů vojenské služby z důvodů svědomí. Dokument zaslaly veřejnosti, tisku a vedoucím slovinským stranickým a státním orgánům. (Jejich společný dokument č. 2 byl dopis Chartě 77 k 10. výročí založení).

V dokumentu č. 3 se uvádí, že v druhé polovině února 1987 bylo znovu povoláno k výkonu vojenské služby šest občanů z Mariboru, kteří už dříve strávili delší dobu ve vězení za odmítnutí službu nastoupit. Jsou to: Janko Cehtel (vězněn dvakrát, celkem 4 roky), Rajko Valenta (dtto), Bojan Miglič (dtto), Anton Bergaver (jednou, tři roky), Peter Jezernik (jednou, 2 roky 6 měsíců) a Ivan Bergaver (jednou, 10 měsíců). Postižení byli povoláni už v říjnu, ale vzhledem k rozsáhlým protestům a veřejné diskusi v Jugoslávii vojenské úřady povolání zrušili. Zdálo se, že zejména slovinské úřady zaujaly rozumný postoj. Ve slovinských orgánech převládal názor, že opakované věznění odpíračů svědomí je nesmyslné a nelidské. V minulém roce se zabývaly otázkou odpíračů svědomí i federální jugoslávské orgány, které v lednu 1987 uzavřely debatu s tím, že výjimky z všeobecné branné povinnosti by hrubě porušovaly rovnost všech občanů, principy socialistických norem a národní obrany. Tyto principy prý vyžadují, aby "veškerý lidský a materiální potenciál byl začleněn do obrany svobody, autonomie, suverenity a ústavního politického uspořádání v Jugoslávii". Proto nelze podle federálních orgánů vyhovět iniciativě usilující o zřízení civilní služby.

V dalších materiálech mírových skupin se uvádí, že nové povolání odpíračů vojenské služby a hrozbu dalšího vězení je třeba odsoudit tím spíše, že podle stanoviska federálních orgánů již z 11.12.1985 nemají být ti, kdo už byli věznění za odepření vojenské služby, znovu povoláváni a mohou vykonat službu beze zbraně.

Mírové organizace vyzývají proto předsednictvo a federální výkonnou radu Jugoslávie, aby informovaly veřejnost o postoji jugoslávské vlády v OSN v diskusi o tom, zda odpírání vojenské služby z důvodů svědomí má být uznáno za lidské právo; vedení a společenské organizace ve Slovinsku, aby se postavily proti novým procesům; domácí a zahraniční veřejnost, aby podpořily úsilí o to, aby odpírání vojenské služby bylo uznáno za lidské právo a aby byla zavedena civilní služba jako alternativa k službě vojenské.

*

Letošní konvent END

tedy Evropského jaderného odzbrojení (volného sdružení nezávislých mírových skupin Evropy) bude letos v anglickém Coventry ve dnech 15. až 18. července. Na program jsou dvě témata: 1) kulturní identita Evropy, 2) Gorbačovova "glasnost". Jako každoročně, jsou na tento konvent zváni i zástupci Charty 77.

*

K semináři WiP

ve Varšavě ve dnech 7. - 9.5.t.r., o němž referuje na jiném místě Jiří Vančura, jenž se ho zúčastnil jako zástupce těch signatářů Charty, kteří na něj byli pozváni a nemohli do Polska vycestovat, uvádíme ještě následující informace:

Kromě osobní účasti J.Vančury z Charty 77 a zástupce Pracovní skupiny pro mírovou kulturu při Republikovém výboru Socialistického svazu mládeže Slovinska (oficiální instituce!) byly na semináři čteny dopisy, které přišly z SSSR (od Skupiny důvěry), z Maďarska od Jánose Kise a z NDR od Iniciativy pro mír a lidská práva. Mezi zhruba 70 západními účastníky byli členové britských organizací END (Evropské jaderné odzbrojení) a WRI (Mezinárodní odpůrci války), holandských organizací IKV, Pax Christi, západoněmeckých Zelených, francouzského CODENE, italské Lega per Ambiente, skupiny Ost-West Dialog, která připravovala tzv.vídenské memorandum a dvou amerických mírových skupin: Kampaň za mír a demokracii a Ani Západ ani Východ. Asi 25 účastníků ze Západu bylo vráceno z varšavského letiště, dalším bylo odepřeno vízum. Z Polska se semináře zúčastnilo asi 130 lidí, nikoliv výhradně z organizace Svoboda a mír. Seminář probíhal ve čtyřech kostelích (a přilehlých budovách), část účastníků bydlela přímo v prostorách, kde probíhalo jednání, část bydlela v autokempingu, přepravu obstarával autobus k tomuto účelu najatý u Orbisu (polský Čedok). Dvěma autobusy Orbisu se přepravilo několik desítek účastníků semináře do Machova u Tarnova, kde je hrob rakouského vojáka Otto Schimka, který zde byl pro odmítnutí válčit za druhé světové války popraven. V Machově se zúčastnili mše a vyslechli kázání, v němž se kněz zmínil o Ottovi Schimkovi; vzpomínkové slavnosti na hřbitově se zúčastnilo asi 80 osob, včetně místních obyvatel.

*

Prosba čtenářům Infochu

Ztratil se text, jehož autorem je ukrajinský nezávislý historik Juryj Badzo. Strojopis překladu koloval asi před třemi lety v samizdatu, jde o přehled rusifikačních vln na Ukrajině za sovětské moci a o popis současného stupně rusifikace. Naši přátelé by byli velmi rádi, kdyby jim někdo z čtenářů jedno vyhotovení Badzovy práce na krátký čas zapůjčil, a to prostřednictvím naší redakce.

*

Ve věci Michaela Kellera,

občana NDR, odsouzeného v Československu soudem první instance k 11 letům odnětí svobody pro vyzvědačství a další trestné činy (viz krátká zpráva v minulém čísle Infochu) proběhlo dne 4.6. u nejvyššího soudu odvolací řízení. Soud v něm zrušil výrok o trestu a tu část výroku o vině, týkající se údajného vyzvědačství, a rozhodl, že se tato část věci vrací k došetření; poté bude M.Kellera opět soudit krajský soud v Praze jako soud prvního stupně.

Zasluhu na tomto pozitivním obrátu má jistě Jan Dus, který na případ upozornil v několika podáních. Citujme z jeho připsu nejvyššímu soudu ČSR z 19.3.1987: "Jako spoluvězeň jsem poznal pana Kellera na jedné cele od 30.9.86 do konce září či začátku října 1986 a na jiné cele od 15.1. do 29.1.t.r. Za prvé na základě rozhovorů s panem Kellerem, za druhé na základě pečlivého přečtení obžaloby proti němu z 24.9.1986 (dodané p.Kellerovi 23.1.t.r.) a dalších rozhovorů s panem Kellerem, a za třetí na základě rozhovorů s dalšími spoluvězni, kteří pana Kellera rovněž dobře poznali: Ze všech těchto důvodů tvrdím s jistotou, že pan Keller se vůbec žádné špionáže proti ČSSR nedopustil, nýbrž stal se obětí trestné konspirace důstojníků SNB, za účasti dalších občanů ČSSR na té konspiraci. Jedním z motivů té trestné konspirace je bezpochyby snaha některých důstojníků Státní bezpečnosti vykázat větší úspěchy při potírání trestné činnosti špionáže proti ČSSR, než odpovídá skutečnému stavu věcí, a snaha zjednat si předstíráním takových úspěchů osobní výhody na úkor ve věci špionáže nevinných občanů ČSSR a jiných států."

Jan Dus dále uvádí přehled svých podání v této věci, včetně trestních oznámení na kpt.SNB Jaroslava Mudra, kpt.SNB Jaroslava Hurta, tlumočníka JUDr.Jaroslava Novodvorského a npor.ČSLA Samuela Kardeliše. Jan Dus dále píše: "Jde mi nejen o to, aby byl Michael Keller zproštěn žaloby, pokud jde o špionáž, ale také o to, aby bylo přešetřeno, zda se občané ČSSR a jiných států, odsouzení v období tzv.normalizace od r.1969 za špionáž proti ČSSR, nestali oběťmi podobných trestných konspirací jako občan NDR Michael Keller."

Při odvolacím řízení nepřipustil nejvyšší soud, aby paní Anna Dusová, která byla přítomna na chodbě u soudní síně, mohla být důvěrnicí Michaela Kellera, i když o to obviněný sám požádal. Přítomná mohla být jen na čtení rozsudku. K soudnímu zasedání se nedostavil žádný zástupce velvyslanectví NSR, ačkoliv velvyslanectví bylo upozorněno. Je to v poslední době už druhý případ - rovněž o proces s bratry Wonkovými neprojevovalo velvyslanectví NSR zájem, ačkoliv jsou německé národnosti a Jiří Wonka je od roku 1984 občanem NSR.

*

Rozloučení s Alžbětou Růžičkovou

V pondělí 4.května 1987 se pozůstalí rozloučili s paní Alžbětou Růžičkovou ze Dvora Králové n.L., vdovou po evangelickém faráři. Paní Alžběta Růžičková zemřela 25.dubna ve věku 78 let. Byla signatářkou Charty 77 od začátku roku 1977. Lidským postojem byla oporou svému okolí.

*

Fotbalové utkání TJ Sokol Šonov - Underground

Dne 9.května t.r. byla východočeská obec Šonov (nedaleko Broumova) svědkem fotbalového utkání místní TJ s kamarády Stanislava Pitaše, signatáře CH 77, kteří za ním přijeli v hojném počtu na návštěvu. Výsledek v řádném čase 5:5, prodloužení nerozhodlo a na penalty vyhrál Sokol 3:2 a stal se držitelem poháru s vyrytým nápisem TJ Sokol Šonov - Underground, který zajistil Stanislav Pitaš. Událost běžná, hodná jen místní pozornosti. Ne tak pro npor.Raušera z náchodské StB. Ten od počátku pilně navštěvoval Šonov a přesvědčoval různými způsoby hráče a činovníky TJ - výhružkami, pomlouvami a urážkami Stanislava Pitaše - aby se utkání nekonalo. Dokonce nabídl náhradní program - utkání s bezpečnostní jedenáctkou o sud piva. V předvečer utkání byli kontrolováni ti, kteří se chtěli dostat pěšky z Broumova do Šonova. Také byla v oněch dnech registrována čísla aut návštěvníků Stanislava Pitaše. Napětí vrcholilo, ale nakonec to asi přišlo Bezpečnosti hloupé a utkání proběhlo bez její asistence. Byli to však především Šonovští, kteří po tolika vyhrůžkách projevíli občanskou statečnost a k utkání se dostavili, jak hráči tak diváci. Pohár jim patří právem.

*

Dopis Jana Šimsy redaktorovi RP Janu Klimentovi

Dne 19.5.1987 Jan Šimsa z Brna, signatář Charty 77, zaslal dopis J.Klimentovi, z kterého vyjímáme:

"Mám pro Vás dobrou zprávu, z které měla už spousta lidí radost: včera v pondělí pustili Petra Pospíchala z bohunické věznice. Vracel se domů obtěžkán velkou krabicí dopisů a pohlednic z celého světa od lidí, kteří mu psali, poněvadž věděli o jeho nespravedlivém obvinění a vyjadřovali mu tak svou solidaritu.

Píšu Vám proto, že jste se tentokrát mezi spravedlivé a mírumilovné lidi zařadil svou akcí i Vy, když jste poslal fotokopii mého dopisu generální prokuratuře nejspíše s nějakým vysvětlením nebo žádostí o přešetření.

Píšu Vám proto, abych Vám poděkoval, že jste to učinil. Výsledek se dostavil nejen proto, že tolik lidí z mnoha zemí se o mladého dělníka zajímalo (jen darebáci si mnuli ruce škodolibostí), že v Polsku demonstrovali dělníci a volali "Pusťte Pospíchala" - ale že se našli i u nás lidé jako Vy (v oficiálních "strukturách"), kteří začínají tušit, jak stíhání lidí jenom proto, že se řídí zákonem č.120/76 Sb jímž se staly mezinárodní pakty o lidských a občanských právech závaznými i pro naši zemi, škodí naší zemi, socialismu a míru v Evropě.

Nemyslím si, že je vyhráno. Zítřka tomu bude rok co byl uvězněn evangelický farář Jan Dus (nar.1931), syn faráře Jana Dusa, (nar.1903) obviněn stejně jako Petr Pospíchal (ještě také z dalších §§) a nikdo si netroufá ho ani pustit ani soudit - poněvadž jen pohled do žaloby podané 29. ledna jen trochu soudného a slušného člověka přesvědčí o naprosté vykonstruovanosti (Václav Havel řekl, že žaloba je prostě směšná - byla by směšná na divadle -ale kvůli ní je nevinný člověk rok ve vězení bez soudu).

Není vyhráno ani s Petrem Pospíchalem, soud mu stále hrozí - ale to že zasáhla Generální prokuratura je velmi dobré znamení, musí tam být lidé, kterým jde o zákonnost v naší zemi a nabývají vrchu natolik, že si aspoň uvolňují ruce vyšetřováním na svobodě - aby pak nebyl soud nucen "pokrýt rozsudkem délku vazby", jak si tvrdě prokuratury vyáhaly ve všech případech, které znám (je to hrubé porušení zákonnosti, ale stalo se zvykovým "právem")."

Dopis Jana Hrudky z Jaroměře herci Miloši Kopeckému ze dne 11.5.1987

Vážený pane Kopecký,

dne 7.5.1987 přineslo Rudé právo pod titulem Doba vyzývá k opravdovosti Váš diskusní příspěvek přednesený na IV. sjezdu Svazu českých dramatických umělců. Vítáte v něm s nadějí změny, ke kterým dochází v současné době v Sovětském svazu, ale zároveň si s obavou kladete otázku, zda u nás, v naší zemi, nejsou tyto reformní snahy reflektovány "jen naoko", zda-li je to "doopravdy". Jako herec máte starost o "duchovní a morální vřduch své země", neboť, jak dovozujete, "je to základní předpoklad a podmínka umělecké existence a pravdivosti". Píšu Vám proto, že mne jako občana už delší dobu znepokojuje jedna věc, která, jak se domnívám, přímo souvisí s tím, o čem hovoříte ve svém diskusním příspěvku.

Koncem ledna t.r. byl v Brně vzat do vazby mladý dělník Petr Pospíchal. Zprvu byl obviněn z podvracení republiky podle § 98 tr.zák., později - a mám za to, že vlivem mimořádného ohlasu, jaký jeho případ vyvolal ve veřejnosti - bylo obvinění proti němu překvalifikováno na § 100 tr.zák. (pobuřování). I tak mu však hrozí nepodmíněný trest odnětí svobody ve výšce až tři let! A to jenom proto, že se důsledně zasazoval o respektování a dodržování základních občanských a politických práv. Že vzal se vši vážností a občanskou odpovědností to, o čem hovoří mezinárodní pakt o lidských právech i Závěrečný akt KBSE z Helsinek, závazky, k jejichž respektování se zákonem 120/76 Sb. přihlásily státní orgány naší republiky. Hovoříte-li o mládeži, která nechce přijmout "naši celonárodní schizofrenii: mluvit jinak na veřejnosti a jinak doma", je třeba vidět, že právě pro tento postoj je nejen Petr Pospíchal, ale i řada dalších čs.občanů trestně stíhána. Svědčí o tom i některé obdobné případy: odsouzení pěti vedoucích funkcionářů jazzové sekce SH ČSR, jejichž odvolací řízení proti rozsudku má proběhnout v nejbližších dnech; případ evangelického duchovního Jana Dusa, drženého již celý rok ve vazbě(!); básníka Heřmana Chromého, dělníka Jaroslava Švestky a jiných, kteří si své tresty odpykávají nebo na rozsudek teprve čekají. I tito lidé se "provinili" jenom tím, že odmítli bezproblémový život "dvoji tváře" a snažili se dostat "životní opravdovosti" podle svého nejlepšího přesvědčení a svědomí. Zkrátka svým životem i praktickou činností naplňovali to, k čemu vyzýváte ve svém diskusním slovu. Domnívám se však, že jen ve světle těchto konkrétních případů a ve snaze dobrat se spravedlnosti a nápravě lze vyzývat a dojít ke změnám "morálního a duchovního klimatu naší vlasti".

Souhlasím s Vámi, pane Kopecký, že nejprve změnou k lepšímu v "drobných věcech", dosáhneme a "změníme tím i mnoho jiného, k lepšímu nepochybně". Proto jsem se rozhodl alespoň takto kuse Vás na některé z nejznámějších případů nespravedlivě vězněných upozornit, i když tím možná neříkám nic nového. Přesto se domnívám, že řada věcí kolem naší mládeže, na které kriticky i Vy poukazujete, pramení ze špatné či z vůbec žádné informovanosti, a jen pravdivá, nezkrácená informace je s to překonat lhostejnost a nedůvěru mladých lidí v postoj k řešení závažných společenských problémů. Nejenom totiž "změnou myšlení", ale především praktickými kroky pozitivních změn politické atmosféry můžeme posléze dojít, jak říkáte, k "opravdové kultuře srdce". To ovšem také znamená hovořit a veřejně poukazovat na případy diskriminačních opatření proti kriticky smýšlejícím občanům.

Vážený pane Kopecký, vzhledem k důležitosti věci, které mám svým dopisem na zřeteli, i vzhledem k závažnosti Vašeho vystoupení na IV. sjezdu SČDÚ, považujte jej, prosím, za dopis otevřený. Dávám jej na vědomí především dr.Marii Adámkové, matce Petra Pospíchala, a paní Anně Dušové, manželce Jana Dusa, a několika dalším nejbližším přátelům.

S upřímným pozdravem Jan Hrudka

K týrání ve vězení

Petr Budský, vikář ČCE, Zdeněk Bárta, vikář ČCE, Zvonimír Šorm, vikář ČCE, Pavel Keřkovský, farář ČCE, Miloš Rejchrt, vikář ČCE, Petr Krejčí, člen ČCE, Jan Kozlík, člen ČCE a Prof.MUDr.Bedřich Placák, DrSc., lékař, poslali generálnímu prokurátorovi Jánů Feješovi dne 24.5.1987 dopis, který zveřejňujeme v plném znění:

Vážený pane prokurátore,
náš bratr a přítel, evangelický farář Jan D u s, od 20.5.1986 ve vazbě, obviněný z podvracení republiky, zaslal 11.2.1987 z ruzyňské věznice České národní radě tři podněty ke zlepšení činnosti SNB, prokuratury a soudů. V tomto obsáhlém textu Jan Dus navrhuje opatření, jež by měla zamezit používání nezákonných metod při vyšetřování trestné činnosti či přímo konstruování trestné činnosti orgány, jejichž posláním je trestnou činnost odhalovat a potírat. Jan Dus uvádí několik konkrétních případů, kdy se orgány činné v trestním řízení dopustily vůči občanům nezákonného postupu, včetně nátlaku a týrání.

Naléhavě doporučujeme text Jana Dusa (i celý jeho případ v jeho širokých souvislostech) Vaší pozornosti i proto, že dne 20.5.1987 byl k soudnímu jednání u krajského soudu v Praze předveden Jiří Wonka (obžalovaný z pobuřování) částečně ochrnut.

Jak je možné, že občan, který byl při nástupu vyšetřovací vazby zdrav, se u soudu objeví jako invalida? Nevzdáváme se naděje, že vyčerpávající odpověď na tuto otázku nalézt chcete a můžete. Přípis Jana Dusa Vám při prosazování zákonnosti může být vítanou pomocí.

*

Memorandum kardinála Tomáška

Český primas katolické církve, arcibiskup pražský František kardinál Tomášek zaslal dne 30.4.1986 ministru kultury ČSR dr. Milanu Klusákovi obsáhlé memorandum, požadující řešení nejnaléhavějších problémů, týkajících se vztahů mezi církví a státem v Československu. Toto memorandum bylo veřejnosti poskytnuto teprve v minulých dnech, tedy po více než roce od svého odeslání, a to z toho důvodu, že bylo - stejně jako valná většina předchozích podnětů, návrhů a stanovisek katolické církve - příslušnými úřady prostě ignorováno.

Memorandum sestává ze dvou částí. První, stručná leč zásadní, požaduje radikální revizi platných čs.zákonů v oblasti církevní, které označuje za zastaralé (pocházejí vesměs z roku 1949), formálně ani věcně nekorespondující se současným stavem a navíc natolik vágní, že umožňují takřka libovolný výklad. Z tohoto hlediska jsou zde ostře kritizovány zejména navazující trestně právní předpisy, podle nichž je možno stíhat prakticky jakoukoli církevní aktivitu. Stojí za zmínku, že v tomto memorandu, patrně poprvé v naší historii, hlava českých katolíků oficiálně formuluje požadavek důsledné odluky církve a státu.

Druhá, mnohem obsáhlejší část kardinálova memoranda pojednává v devíti bodech o nejpalčivějších problémech katolické církve v Československu. Význam těchto bodů je nesporný a některá navrhovaná řešení jsou až příliš skromná a kompromisní.

Vyjmenujme tyto body.

1) Vyučování náboženství, respektive jeho přenesení do církevních prostor - věc eminentní důležitosti, nicméně pojatá značně minimalisticky, mj. ustupující od nároků paktů na generální výchovu podle volby rodičů.

2) Problém zabezpečování kněžského dorostu - nesporně mimořádně palčivý a daný výlučně obstrukcemi státní moci co do seminářů i co do kritérií pro přijímání seminaristů.

3) Trvalá jáhenství - oddíl je koncipován především jako provizorní řešení neudržitelné církevní situace, vzniklé pod diktátem totalitní světské moci, která záměrně omezuje výchovu a řádnou ordinaci kněží.

4) Státní souhlasy pro duchovní - zde je ostře odsouzena praxe, která v rozporu s jinými platnými zákony činí z udělení či odnětí státního souhlasu pouhý administrativní akt, který nemusí být nijak zdůvodňován a který je hojně využíván

pro potlačení jakékoli kněžské aktivity. Připomíná se, že tyto libovolné zásahy se netýkají jen poškozených kněží, ale také celých obcí věřících, které se v jejich důsledku na dlouhou dobu ocitají bez řádné duchovní správy.

5) Řeholní společnosti - odsuzuje se faktické popírání jejich legality, neboť jsou nedílnou součástí státem uznávané katolické církve a současně je právo skládat řeholně sliby věcí individuálního svědomí, do níž státu nepřísluší zasahovat.

6) Náboženský tisk - konstatuje se zcela katastrofální situace. Jediné katolické periodikum je ovládáno církví nepřátelskou, zakázanou a kolaborantskou organizací Pacem in terris, neperiodické náboženské publikace vycházejí tak sporadicky a v tak nepatrném nákladu, že jsou nedostupné pro většinu věřících.

7) Exercicie pro laiky - jsou striktně zakázány a všechny církevní podněty a návrhy státně moc prostě ignoruje.

8) Nebezpečí mravní nejistoty věřících - tento bod velmi diskrétně upozorňuje na známý fakt diskriminace věřících ve školách, v zaměstnání apod. a varuje, že takováto nerovnost občanů je krajně neprospěšná pro celou společnost.

9) Obsazení diecézí ČSSR řádnými diecézními biskupy - opět se konstatuje nenormální stav, z třinácti biskupství jsou řádně obsazena jen tři, ze tří arcibiskupství jen jedno. Tento stav nemá obdobu ani v jiných zemích východního bloku. Přitom je znemožňováno i ustavení řádné "biskupské konference", jejíž pravomoc a nezávislost na Vatikánu by byla podle nových kánonů značná.

Václav Benda

*

Nová stížnost Václava Žufana

Václav Žufan, který patří k hnutí PUNK, poslal dne 3.6. Inspekci ministerstva vnitra ČSSR stížnost, v níž popisuje, jak byl dne 27.5.t.r. v metru legitimován dvěma příslušníky VB, kteří ho vyzvali, aby předložil věci, jež má u sebe. Po protestech tak učinil, ale protože měl u sebe knihy, které se příslušníkům VB nelíbily, byl V.Žufan převezen na obvodní oddělení VB, kam se dostavili příslušníci Státní bezpečnosti (jeden z nich vystupuje jako npor.Lukáš). Ti mu odňali samizdatovou knihu Tajemství katedrál od Fulcanelliho, časopis 150 000 slov, dopis plzeňských účastníků hnutí PUNK (zveřejňujeme v tomto čísle na jiném místě), diář, adresář, jízdenky na vlak, fotografii kamarádky s věnováním a soukromé poznámky. Druhý den byl k těmto věcem V.Žufan ještě vyslýchán v Bartolomějské ulici, nevrátili mu nic, jen mu dali potvrzení o odnětí věcí. V.Žufan žádá Inspekci o vrácení všech věcí.

*

Krátkovlasý apartheid (fejeton)

Luboš Vydra

Dostalo se mi náhodou do rukou Nové Valašsko, noviny vhodné jako většina tuzemského tisku leda tak k balení slanečků a začeti jsem se do článku Pasy a víza informují (nebo by se lépe hodilo uniformují?) otištěný 24.12.86, který mne docela pobavil, nebýt ovšem toho, že dříve než se člověk dá do smíchu, uvědomí si, jaká hrozná realita se skrývá v obsahu onoho textu. - Ach jo, co by se s lidmi stalo, kdyby je stále nikdo nevychoval? Asi by se vrátili zpět na stromy mezi opice.

První dojem, který článek ve mně vzbudil byl, že je to vlastně veliká milost, získat povolení k cestě do ciziny a současně jsem si provinile uvědomil, že vzhledem k svému zevnějšku, který je na hony vzdálen navrhované představě reprezentativního manekýna v obleku s kravatkou, by se mi takové pocty určitě nedostalo. Alespoň ne ve Vsetíně, kde soudruh major Alois Vaněk před odchodem z kasáren kontroluje upravenost stejnokrojů těch co žádají o "vycházku" mimo vlast.

"Oddělení pasů a víz okresní správy SNB Vsetín oznamuje, že až do odvolání zastavilo vydávání cestovních příloh k občanskému průkazu..." - basta! Proč? To nemusí nikoho zajímat. O rozkazu se přeci nediskutuje. A teď si uděláme nástup občané, oni vás ty srandičky přejdou!: "Vyřizování pasů je n á r o č n ě j š í než vyřízení cestovní přílohy k občanskému průkazu." Když pak zplavení a takhle maličci na rozpáleném buzerplacu máme "dobré rady" za sebou a dokonce jsme si už přisílili i chybějící knoflíky a jsme oděni v tu správnou vycházkovou uniformu, ale hlavně jsme řádně ostříhání, abychom nedělali establishmentu ostudu, konečně můžeme uhánět k čáře a tam, věru, snad by bylo na místě uctivě políbit ruku pohraničnickovi se samopalem a psem u ostnatého drátu, třeba jen tak z vděčnosti, že nás nezahnal zpět. Jsem přesvědčen, že mnozí z občanů by tak i rádi učinili a možná i někam vylezli nebo vlezli, jen když se za to mohou dostat alespoň na čásek za humna. Vždyť, když už člověk jde k fotografovi a udělá ze sebe bodrého pitomce se zapůjčenou kravatou, je na nejlepší cestě být schopen všeho. - A proč ne? "Nešetři mne! Mysli si, že na klystýrech stojí Rakousko", stále prázdně mele našinec. Nemohu zapomenout na jeden mlhavý den na Dunaji. U břehu zakotvená loď, která přijela z Vídně, od lodi lávka, na břehu voják se samopalem jehož hlaveň trčí dopředu, po lávce jdou vystupující lidé. Scéna jako z filmu. Obraz ten sám o sobě mrazí, ale to co přišlo po tom mě deprimovalo ještě víc. To bylo tehdy, když jedna z těch vystupujících světáckých dam tomu vojáku a té hlavní řekla: "Děkujeme vám. Nashledanou."

Čtu článek kolem dokola jako když si protáčím tácek mezi prsty a přemýšlím kolik čtenářů mu věnovalo pozornost, než ty noviny použili k balení slanečků či na podpal. Četli a nebo byl pro ně neviditelný, jako jsou neviditelná hesla rozvěšená všude kolem nás a kterých si už všimneme leda při vyvolávání fotografií?: "Hergot, tenhle canc mi zkazil docela pěkný záběr." A nejenom hesla, ale různé příkazy a zákazy, šířené kdejakými byrokratickými podivíny. Ne bez příčiny zaujalo to stálé upozorňování, se kterým se prvně setkali na naší straně hranic a které je pak tady již nikde neopustilo, jedny naše přátele z Francie natolik, že přejmenovali naši zemi zcela výstižně na Pozoríí a pobyt - na štěstí jen dočasný - byl pro ně právě pro všechny ty podivnosti "zemi ideologických snivců", vyložené exotickou lahůdkou.

Čtu článek kolem dokola jako když si protáčím tácek mezi prsty a přemýšlím, kde se to v některých lidech bere, že musejí stále někoho buzerovat. A přiznávám se, že cítím hlubokou skepsi, když slyším mluvit o skvělých návrzích na odzbrojení, o záchraně životního prostředí, o tom, že poletíme na Mars, či vykonáme společenskou přestavbu a přitom vím, že instituce, které ve společnosti rozhodují, bazírují na tak směšném problému jako je délka vlasů. Milióny lidí ve světě hladoví a tady jako by na mne dýchl středověk s tím svým mudrováním kolik že andělů se vejde na špičku jehly. Proč na té esenbácké nalejvárně s maturitou, kde každý měsíc se prý budoucí příslušníci naučí, jako nějaké zázračné děti, jednomu předmětu za měsíc - takže jim zbude v průběhu těch dvou let ještě půlrok na praxi - proč je neinstruují také o tom, že z hlediska délky lidských dějin byla krátkost vlasů svobodných občanů pouze nepodstatným intermezem. Jen ať s nimi jdou pedagogové do nějaké galérie starých obrazů, kde se to dlouhými vlasy a parukami jen hemží a nutím se věřit, že pak budou přeci jen o něco méně vyvedeni z míry, když totéž spatří v současnosti na ulicích, nádražích, či v hospodách. Vždyť je naprosto paradoxní, bývají-li tak často důmyslně perlustrováni lidé s vlasem dlouhým do půl zad, když právě tato skutečnost, že si je mohli nechat svobodně narůst je určitým orientačním příznakem "bezučinnosti", svědectvím, že jejich nositel nebyl delší dobu v žádném nápravném zařízení. A co by tomu řekli Marx a Engels, kteří měli oba vlasy i vousy tak rozkošatělé, že v nich na prvomájových transparentech vypadají jako nějaké vznášející se chobotnice, co by řekli oba tomu, když ti, kteří se považují za jediné právoplatné ochránce jejich učení, pronásledují právě takové lidi, kteří mají stejný vkus v úpravě hlavy jako měli oni.

Čtu článek kolem dokola jako když si protáčím tácek mezi prsty a teď právě mé oči spočinuly na třetím odstavci: "Vzhledem k tomu, že i z našeho okresu byly vráceny hraničními orgány osoby..." No koukejme, nestačím žasnout. V téhle větě je jasně prozrazeno, že ne rozhorlení maďarští, polští, jugoslávští, či němečtí občané, ale tatáž společenská firma, jejímž zaměstnancem je i soudruh major, šikanuje vlasaté lidi, kteří stále ještě lidmi jsou, byť by i patřili podle autora článku do jiné kategorie, než je on sám. Při použití tohoto termínu, který se mi jeví rozhodně vhodnější pro rozlišování hostinců, či při třídění vajec, než lidí, mne napadá, že slovo kategorie je vlastně, i když v tom významu není zvyk ho tak často užívat, prakticky totožné se slovem třída. Či-li najednou tu máme v naší údajně "beztržní společnosti", přiznanou třidu vlasatců. A to je myslím po tomto demaskování skutečný problém mjr. Aloise Vánka a nejen jeho. Po doplnění mi pak vychází třídní nenávisť jaká je: Nenávisť třídy složek mnisterstva vnitra vůči třídě vlasatců, to jest vůči třídě jinédělky vlasů. Když už je zákon proti diskriminaci barvy platí, měl by logicky být též zákon proti diskriminaci pro délku a úpravu vlasů, protože jinak ten první pozbývá smysl. Neboť barva pleti, délka a střih vlasů je pouhá záminka a nikoliv důvod jak snižovat lidskou důstojnost.

S těžkým povzdechem a skoro už zívaje, čtu dál že je třeba si také prý uvědomit, že OP slouží především pro prokazování totožnosti v ČSSR, kdežto pas k reprezentaci. To jako že alespoň doma si můžeme udělat pohov a chodit v podvlíkačkách? Inu doma je doma. Své intimno mají Maďari, jiné Poláci a aby se do něho nenakukovalo tak nad penzionem bdí žárlivé guvernanky, neboť se proslechlo, že leckde prý už chodí po bytě dokonce nazí. Ta zpustlost. Bože nedopusť!

Než usnu docela, navrhuji, že bychom se mohli ledacos přiučit od našich severokorejských bratrů, kteří doma i venku chodí vždy jednotně ostříhání a upravení, majíce každý na klopi malý odznáček usměvavého soudruha Kim-Ir-Sena.

Určitě bychom tím udělali radost i soudruhu majoru ze Vsetína.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infochem je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány přímo pro Infoch.
